

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI, CONSILIUL LOCAL ȘI CASA DE CULTURĂ I.L. CARAGIALE PLOIEȘTI

revistă de cultură

artown festival

5 - 14 AUGUST

Ploiești

Fratele Geo Bogza INEDITTE

Luni 19 Iulie, 1943.

Dragă Alexandrie.

Pentru a nu mai întârzia, îți
răspund imediat, fără să-
mai fi retras pe Nicu, și
vomei după câte știu eu despre
el. Fără îndoieli că s'ar

interesă chestiunea ta, dar
nu știu să-ți răspund
dintr-o dată cu
așa multă încredere și mai ales
să-ți spun că s'ar fi a trebuit
să-ți faci ceva, pentru că
stat de capul lui, personal sau
prin telefon la ta mama...

atitudini

revistă de cultură

Publicație editată de Primăria Municipiului Ploiești, Consiliul Local Ploiești și Casa de Cultură Ion Luca Caragiale a Municipiului Ploiești

Directorul Casei de Cultură:
Marian Dragomir

Redactor-șef:
Dan Gulea

Colaboratori permanenți:
Constantin Abăluță,
Ion Bogdan Lefter,
Diana Rînciog

Redacție:
Mihai Ioachimescu (sport)

Social media:
Mihai Rada

Corectură:
Veronica Huțanu

Layout&DTP:
Georgiana Kelemen

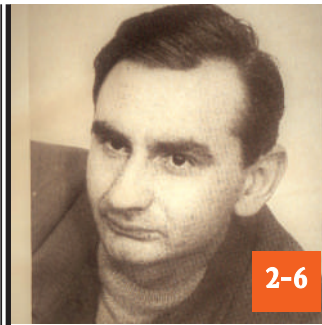
Colaboratorii pot trimite textele numai în format electronic. Autorii care doresc să fie recenzați în paginile revistei sunt rugați să expedieze cărțile pe adresa redacției. (Ploiești, Piața Eroilor nr. 1A, etaj VII)

Telefon: 0244.578.148
Site: www.casadecultura.ro
Facebook: facebook.com/atitudiniploiesti
Email: revistaatitudini@gmail.com

Tipar: SC 2M Digital SRL
ISSN: 1584-0832

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate.

Ilustrația numărului și coperta I și IV reprezintă lucrări din cadrul primei ediții a Festivalului Internațional de Artă Murală „Artown” desfășurat la Ploiești, în perioada 5-14 august 2022. Imaginile sunt preluate de pe pagina de Facebook a festivalului și din colecția proprie.

2-6

11-12

16-19

21-22

24

Argument

Dan GULEA: *O nouă toamnă pe vechile dureri* - **PAG. 1**

Fratele Geo Bogza. Inedite

Eminescu/ Marele Orion/ Scrisoare către Alexandru Bogza - **PAG. 2-6**

Întâmplări cu oameni și lucruri

Constantin ABĂLUȚĂ: *Poetul mut* - **PAG. 7-10**

Repere francofone

Diana RÎNCIOG: *Despre frumusețea limbii franceze în maxime și cugetări* - **PAG. 11-12**

Poezie

DEBUT: Samira Dastras - **PAG. 13**

Artown Festival - PAG. 14-15

Avanpremieră editorială

Dorin STĂNESCU: *Șampania regilor. O istorie a primei fabrici de șampanie din România, Pivnițele Rhein & CIE* - **PAG. 16-19**

Vitrina Atitudini

Muzeul Brandurilor - **PAG. 20**

Arte

Interviu cu dirijorul Vlad Mateescu, directorul instituției: „Stagiunea 70 a Filarmonicii Paul Constantinescu va fi una excepțională” - **PAG. 21-22**

Ace

Ion Bogdan LEFTER, *Cucerniciile vinovate* - **PAG. 23**

Sport

Mihai IOACHIMESCU, *Azi în Normandia, mâine la Paris* - **PAG. 24**

SCANEAZĂ
CODUL QR

și intră pe site-ul Casei de Cultură Ion Luca Caragiale a Municipiului Ploiești

O nouă toamnă pe vechile dureri

Dan Gulea

Toamna, prag tradițional al intrării într-un alt timp, încă din vremurile în care se știa că la 1 septembrie este începutul Noului An ortodox, consună cu o serie de încercări de schimbare a paradigmei – unele mai vechi, alte mai recente:

Pronunțarea unei condamnări la moarte, în anii 1980, împotriva lui prozatorul Salman Rushdie, din cauza literaturii sale și mai ales a romanului *Versetele satanice*, considerat nepotrivit de către întunecatul șef religios și politic al Iranului, reconfirmată recent, în 2017, de un alt conducător fundamentalist al aceluiași stat, produce o nouă tentativă în august 2022, prin intermediul unui fanatic în vârstă de 24 de ani, care nici măcar nu se născuse când a fost emis edictul de condamnare – dovadă a puterii fanatismului și îndocrinării. O putere foarte mare, din moment ce, de-a lungul timpului, traducătorul japonez al *Versetelor satanice* a fost asasinat, iar alți editori ai acestui roman, cel norvegian și cel italian, au fost atacați în numele aceleiași sentințe islamice. Globalizarea acestei lupte pentru controlul unei narațiuni – Rushdie este vânat de-a lungul planetei, protejat uneori de servicii – arată o altă dimensiune dintre confruntarea scriitorului cu puterea. Ieșind din Gulag, Soljenițin sau Goma ajung în lumea liberă. Sigur că nu sunt complet protejați, sigur că sunt vizați de serviciile sovietice, dar traducătorii lor nu sunt urmăriți, editorii lor nu se confruntă cu brațul armat al regimului sovietic sau al celui comunist-național.

Lupta lui Rushdie, indian musulman dintr-o familie nepracticantă, cu azil politic în Marea Britanie, apoi în Statele Unite, pune întreaga chestiune la un alt nivel, înfruntarea derulându-se de-a lungul planetei, reafirmând conflictele din lumea fundamentalismului (musulman), Iranul devenind acum lider, rol jucat până de curând de Statul Islamic sau de talibanism.

Sistarea apei calde pentru mai bine de jumătate din populația orașului Ploiești, pentru lucrări de mentenanță la sistemul centralizat de termoficare, poate să aducă unora aminte de vremurile ceaușiste, când intreruperile erau programate pentru o economisire sans rivages. Dar este nu neapărat un specific al orașului lui Moș Ploaie, ci o racordare la un spirit al timpului, sectoare întregi din Capitală trecând în prezent prin aceeași odisee, ba chiar și alte orașe importante, precum Constanța.

Festivalul internațional Artown, o inteligentă revizitare a spațiului urban, care alege diferite clădiri pentru realizarea unor picturi murale de mari dimensiuni, conduce la o evidentă înfrumusețare a orașului; foarte important este și dialogul pe care îl susține acest tip de artă, pus în primul rând sub semnul efemerului și al fragilității, pentru că au fost alese, în zona centrală, clădiri cu clasa I de risc seismic (cum ar fi fostul Institut al Sticlei din Ploiești), clădiri abandonate (cinematograful Patria, de 1000 de locuri) – și chiar și buticuri sau chioșcuri din termopan, construcții care au ocupat treptat, de-a lungul a 30 de ani, un mic parc din spatele Tribunalului. În al doilea rând, sunt clădiri ce vizează în mod direct viitorul: o serie de școli gimnaziale și licee, dar și clădiri unde predomină sticla și oțelul, precum sala de sport

„Leonard Doroftei” sau parkingul Sala Sindicatelor. Prima ediție a acestui festival, reunind artiști din mai multe țări, este o capitalizare a spiritului locului care spune altceva decât mashurile sau logourile publicitare: o poveste despre poezie, despre artele decorative, despre teatru, despre mitologie, prin crochiuri și evocări Nichita Stănescu, Geta Brăescu, Toma Caragiu, Moș Ploaie, prin problematizări ale poluării, ale petrolului, ale universului supertehnologizat. Ilustrăm acest număr al *ATTITUDINILOR* cu imagini ale festivalului, atât cu opere finalizate, cât și cu instantanee din timpul lucrărilor.

Noua lege a învățământului, Nce își propune să aducă școala mai aproape de realitățile social-culturale de astăzi, prin elaborarea unor noi programe școlare, în special la limba și literatura română, a încercat o demantelare tocmai a statutului limbii române, prin desființarea probei de bacalaureat aferente – o desființare prin comasare, unde limba națională era adusă la același nivel cu alte discipline, proba de română urmând să fie facultativă. Ulterior se revine asupra acestei „propuneri” și se acceptă în continuare „româna” ca probă de bac.

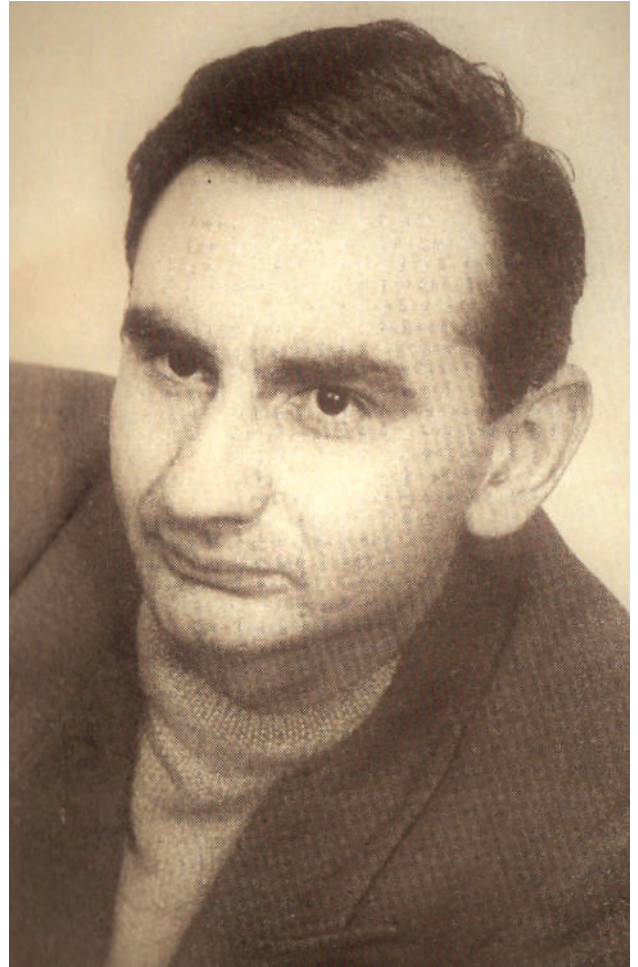
Până la urmă și-au dat seama că este limba națională.

FRATELE GEO BOGZA. INEDITE

Raluca Georgiana Badea (stabilirea textului și cronologie), Dan Gulea (note și comentarii)

Un nou lot de documente Geo Bogza urmează să fie editat, după corespondența cu Madda Holda (Magdalena Binder, 2017, 232 p.) și cea cu poetul Sașa Pană (2022, 480 p.), bine-cunoscutul arhivar al avangardei române (pe numele real Alexandru Binder, fratele Magdalenei); este vorba de un fond de cca 400 de documente din perioada 1929-1984, provenind din arhiva Cezara Mucenic – nepoată prin alianță a fratelui mai mare al scriitorului, filozoful Alexandru Bogza – retras după 1944 la Câmpulung Moldovenesc, în primul rând din cauza convingerilor sale politice de extremă dreaptă.

Traietorii sociale și politice diferite la frații Bogza, din cauza temperamentului și opțiunilor lor politice: Geo, fervent al opțiunilor de stânga; Nicolae (prozatorul Radu Tudoran) – fost ofițer în regimentul regal, e nevoit să își dea demisia după un comportament intempestiv în fața lui Carol al II-lea; Alexandru – cu reale dificultăți de supraviețuire după Al Doilea Război Mondial, aflat în colimatorul autorităților comuniste; Ovidiu, profesor de limbi străine, de fizică și inventator, deopotrivă – fără manifestări politice asemănătoare cu cele ale fraților săi mai mari. Elena (1909-1989?) – singura fată între cei 5 copii, a devenit avocat, deopotrivă autoare a unui volum de povestiri, "Scurt popas", din 1989. Cu toate aceste diferențe, se poate spune că a existat un cult al familiei la frații Bogza, ocrotindu-se unii pe alții.

Având un doctorat obținut sub coordonarea lui Eugen Simion, Raluca Georgiana Badea a lucrat peste 8 ani la teza cu titlul *Contribuții documentare la biografia lui Geo Bogza*, investigând nu doar arhiva Mucenic, ci și fonduri CNSAS, verificate și prin mărturii de istorie orală. O parte din aceste cercetări a fost publicată în două plachete anul trecut: *Inedite – Cronologia bibliografică a lui Geo Bogza. Contribuții documentare la viața și opera scriitorului* (Ploiești, 2021, f.p.), unde diferite date din tabelul cronologic al lui Bogza sunt ilustrate cu fragmente din scrisori adresate lui Alexandru – respectiv *De vorbă... sub plopul lui Geo Bogza* (prefață de Cristina Marian-Ionescu, Ploiești, 2021, 68 p.), adunându-se aici o serie de interviuri cu istoricul Emanuel Bădescu, cu

regizorul Pantelie Tuțuleasa și soția sa, Voica Vinea, moștenitoarea poetului Ion Vinea și, în special, cu Cezara Mucenic, istoric de artă, deținătoarea fondului Bogza.

În acest număr al revistei ATITUDINI publicăm trei documente din arhiva Mucenic: documentul „Eminescu”, 1 filă față-verso, cu un desen și un aforism, datat 1977; poemul Marele Orion, 3 file recto, cuprinzând pagina de titlu, o dedicație și poemul propriu-zis – datate 1948; și o scrisoare către Alexandru Bogza, datată 1945.

Cronologia familiei lui Geo Bogza (fragmente)

Sec. XIX

- se naște Alexandru Bogza, tatăl scriitorului, la Piatra Neamț, funcționar al Marinei Comerciale Române.

- între 1903-1906 pierde o parte din încasările Agenției la un joc de cărți și este arestat. Despre acest eveniment scriitorul află la maturitate, fiindu-i imputat în sala de judecată, în care este acuzat de pornografie, conform mărturisirilor din jurnal.

- căs. cu Elena Rheea-Silvia Bogza n. Georgescu (n.? Bogzești – ? 1945 București). Copii: 1. Alexandru Bogza, 2. Ovidiu Bogza, 3. Geo/ Gheorghe Bogza, 4. Elena Bogza, 5. Ovidiu Bogza.

- decedat în 1921*, la Galați.

1895

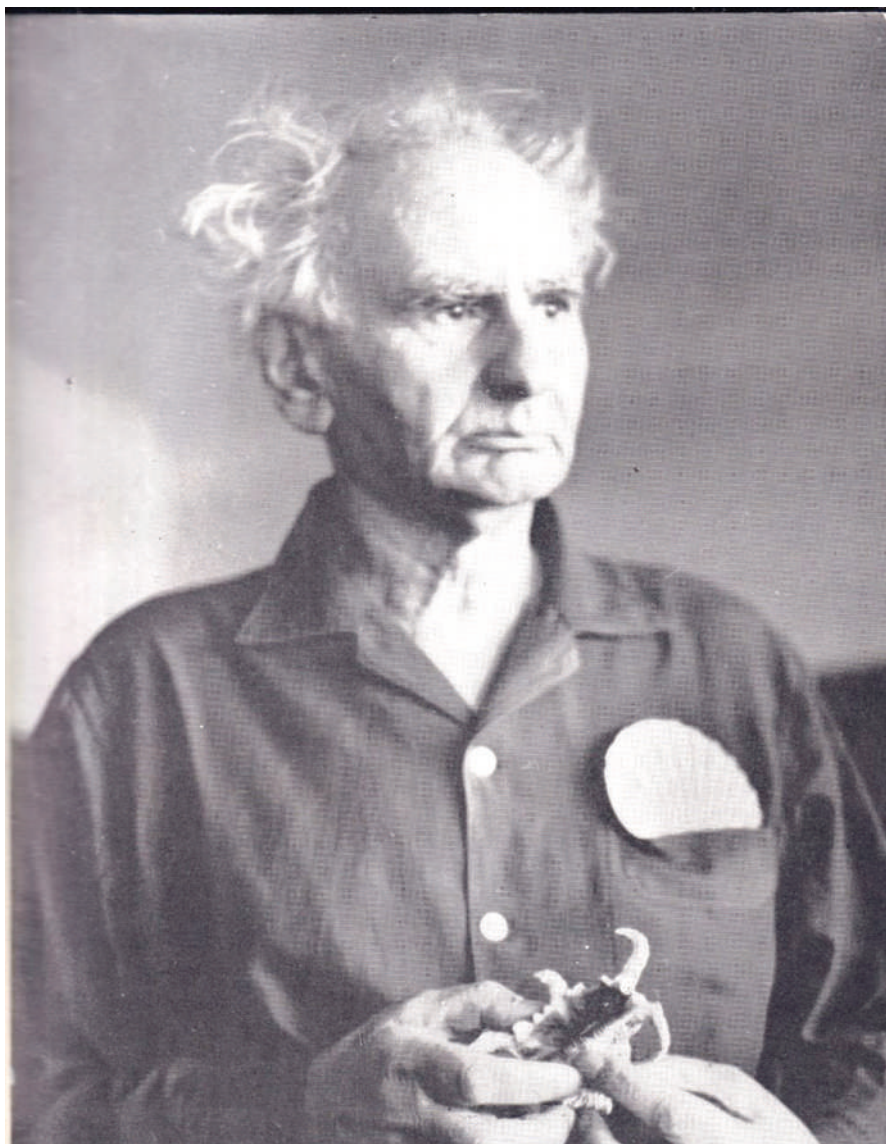
• Pe 10 iulie se naște, la Brăila, Alexandru Bogza, fratele cel mai mare al scriitorului, filozof și profesor de muzică [...] Rămâne văduv de tânăr, deoarece soția îi moare de tuberculoză și își dedică viața scrierii unui tratat de filozofie (de peste patru mii de pagini, din care s-a selectat doar 10%, restul fiind considerat atelier de creație) ce avea să fie publicat, postum, în 1982, cu sprijinul scriitorului și al lui Constantin Noica, sub titlul de *Realismul critic*. Manuscrisul intră în atenția Securității și se încearcă, de nenumărate ori, sustragerea. Anchetat ca suspect de propagandă, cade victima unui proces care se încheie cu hotărârea de arestare datată 13.II.1945.

1898

• Se naște, la Constanța, Ovidiu Bogza, fratele mai mare al avangardistului, umorist, epigramist, inventator (invenția cea mai profitabilă brevetată de fratele scriitorului este cea pentru desfundat sondele) și profesor de rusă și fizică. Împreună cu scriitorul deține o sifonărie în Câmpina și este în atenția Securității din pricina invențiilor sale, unele ineficiente, altele ilegale. Conform notei din 12.III.1970 profesorul pensionat și scriitorul Ovidiu Bogza citește adesea, în cadrul Cenaclului literar de la Câmpina, lucrări pe care nu vrea să le publice. Această realitate este confirmată în repetate rânduri și la radio de către academicianul Geo Bogza, fratele care-i aprecia talentul și nu îi înțelegea refuzul de a publica cele scrise.

• în 1927 editează revista *Balonul*. Revistă humoristică, apărută la Buștenari în zece numere, începând cu luna mai - urmată de *Almanahul Balonului*, ce a apărut în 1932 și în 1933. Directorii „Clondir și Stop” erau Ovidiu Bogza și Ion Tomșeneanu.

• în 1929 inventatorul scria piesa de teatru *Cortina*, pe care o regizează și o pune în scenă cu ajutorul trupei de amatori din Buștenari, fiind jucată și de un actor profesionist care a dus-o într-un turneu prin țară. Cel care, așa cum reiese și din epistolarul inedit cu Geo Bogza și cum este tratat grosso

modo în *Jurnalul... avangardistului*, deschide, împreună cu Geo Bogza, o fabrică de sifoane la Buștenari.

De altfel, ștanța de pe capetele sifoanelor de sticlă era G.&O. Despre aceste două producții literare am aflat din portretul pe care istoricul Octavian Onea îl face lui Ovidiu Bogza în *Evocări ploieștene*. G.&O. Bogza, ce luase naștere din combinația inițialelor celor doi frați, devine ulterior geneza numelui literar al autorului *Cărții Oltului*.

• publică, în 1984, un volum de proză scurtă, intitulat *Hipopotamul*.

1908

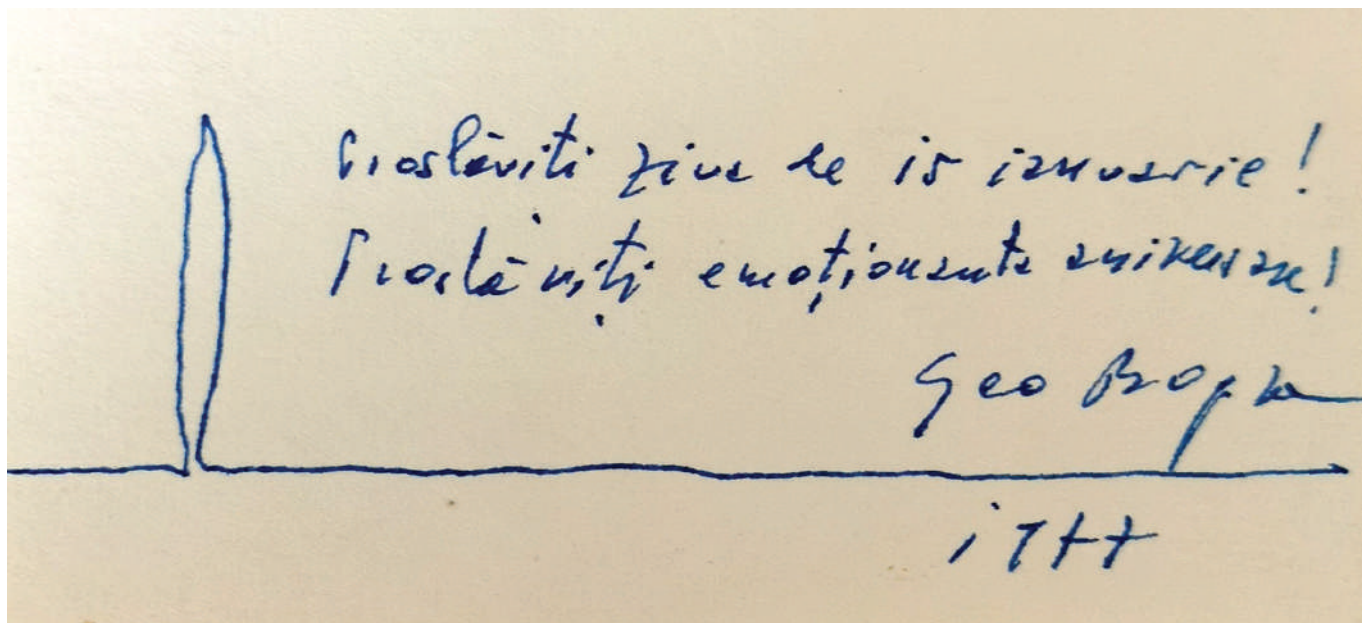
• La data de 6 februarie, în Blejoi, un sat din Prahova, se naște scriitorul român, jurnalist, poet, teoretician al avangardei, inovator al reportajului, Geo Bogza, căs. cu Elisabeta Bogza (1910 -2005, București).

1925

• se inițiază în astronomie, singura care simte că-i oferă eliberarea din sufocantul regim marinăresc disciplinar (pe 24 martie scrie pe un ton voit optimist: „Domnul Coculescu este un om mare și bun, el nu mă va lăsa să mă pierd în lumea celor fără niciun țel”).

• începe corespondența cu prof. N. Coculescu, directorul *Observatorului*, se întâlnește cu acesta la București, (rămâne uluit și fericit, după cum dezvăluie în *Jurnalul de copilărie și adolescență*, 1987) și cumpără *Tratatul de Astronomie*.

• pe 24 martie, șaiszeci și cinci de ani mai târziu, în cartea vorbită, ultimul său dialog devenit public, rememorează locul benefic pe care profesorul îl deținuse în evoluția sa: „Mi-a atras atenția că în univers există măreția” (*Eu sunt ținta. Geo Bogza în dialog cu Diana Turconi*, 1996).

Documente

A. „Eminescu”, 1 filă

Aforismul semnat, datat 1977, alături de figurarea celebrului plop, emblema a lui Bogza, are o însemnătate specială în ansamblul simbolic bogzian; abia în 1990 „paznicul de far” a putut să vorbească deschis, într-un

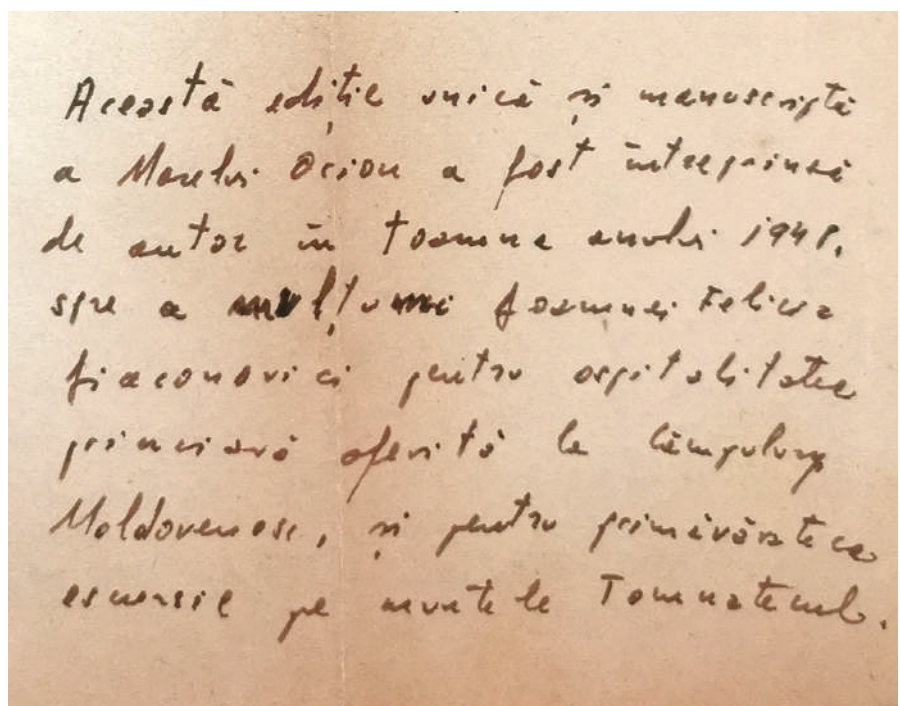
„Trapez” (titlul rubricii din *România literară*), despre ziua lui Eminescu, 15 ianuarie, ca o răstignire între zilele de naștere ale cei doi tâlhari, ale Elenei Ceaușescu (7 ianuarie) și ale lui Nicolae Ceaușescu (26 ianuarie); îndemnul la „proslăvire” are astfel o notă specială, așa cum se citește și în textul reluat în *Ca să fii om întreg* (1984, p. 14), care se joacă pe sensul lui „a proslăvi”, deturnând sfera semantică a encomionului de partid și de stat: „Se apropie timpul când, toți cei ce privim aceleași creste de munți, toți cei ce ascultăm murmurul aceluiași izvoare, toți cei ce vorbim același grai,

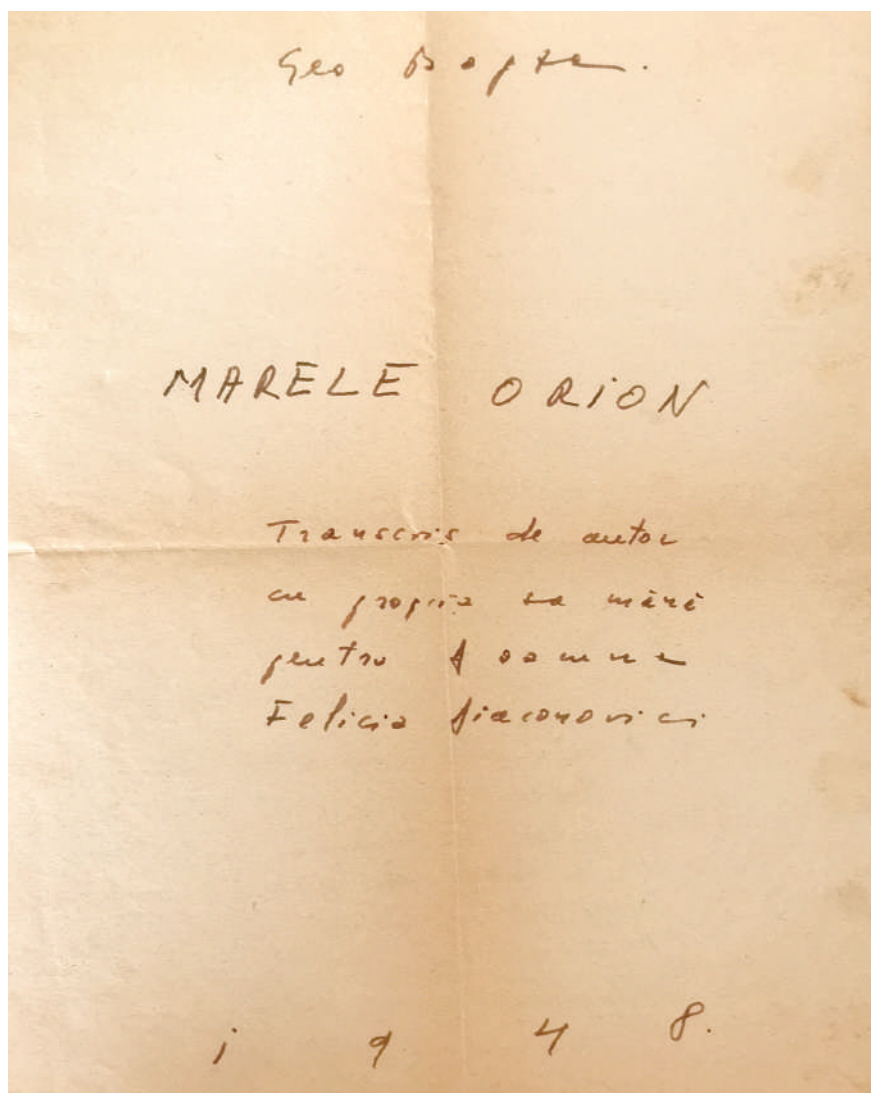
în care iubirii i se spune iubire, în care credinței i se spune credință, în care veșniciei i se spune veșnicie, se cade să proslăvim ziua de 15 ianuarie.”

recto: un desen ce îl figurează pe Eminescu și deschide textele despre poet din volumul *Ca să fii om întreg* (1984), inițial publicate în presă, cu prilejul lui 15 ianuarie, începând cu 1974;

verso:

Proslăviți ziua de 15 ianuarie!
Proslăviți emoționanta aniversare!
Geo Bogza
1977

1948, spre a mulțumi Doamnei Felicia Diaconovici pentru ospitalitatea princiară oferită la Câmpulung Moldovenesc, și pentru primăvara excursie pe muntele Tomnatecul.

fila 3, recto: poemul *Marele Orion*

Varianta din 1948 pare să fie mai șovăitoare față de cea definitivă, intitulată doar *Orion* și publicată în volumul din 1978, pentru că este mai analitică – pornind chiar de la titlu; cu toate acestea, eliminarea unei sugestii eliotiene („Tăcut munții îl văd în Aprilie plecând” – piesă de repertoriu al *Țării pustii*, unde „April e cea mai crudă lună”), cu miză de identitate poetică, e drept, face varianta din 1978 mai geometrică. Pe de altă parte, faptul că poezia a traversat aproape identică etapele de creație ale lui Bogza (de pildă, strofa întâi nu are nicio modificare de-a lungul a 30 de ani), probează o dimensiune secretă a operei sale poetice.

(Am redat în paranteze drepte varianta finală, din 1978)

B. *Marele Orion*, poem, 3 file fila 1, recto: pagină de titlu

Geo Bogza
MARELE ORION
Transcris de autor
Cu propria sa mână
Pentru Doamna
Felicia Diaconovici
1948

fila 2, recto: dedicație

Dedicația este adresată cumnatei Felicia Diaconovici, ce a privegheat asupra lui Alexandru Bogza în ținutul Sucevei, la Câmpulung Moldovenesc; Felicia era căsătorită cu Horațiu, fratele Veturiei, tânăra soție a lui Alexandru Bogza, prematur dispărută.

Această ediție unică și manuscrisă a *Marelui Orion* a fost întreprinsă de autor în toamna anului

Nici o corabie nu s-a întors vreodată
Din mările Sudului sau de la Capricorn
Atât de pură și elegantă fregată,
Cum se întoarce toamna Orion.

Peste păduri înverzite n-a strălucit nicicând
Lumina lui albă. Nici pe pajiști [lanuri] de fân
Tăcut, munții îl văd în Aprilie [Oceane și munți îl văd primăvara] plecând
Și cerul nu-și mai află multă vreme [toată vara] stăpân.

Octombrie urcă din nou [iarăși] peste grădini
Înaltele-i catarge cu vârfuri de platină
Și toată iarna, apoi, corabia de lumină [lumini]
Deasupra lumii uimite se clatină.

Rege al constelațiilor din Septentrion
Mereu lunecând peste lumi [câmpii] înghețate
Așa străbate noaptea marele [vremea măritul] Orion,
Corabie legănată în eternitate.

C.

Geo Bogza către Alexandru Bogza

Scrisoare de familie, unde mai sunt menționați fratele Nicu (Nicolae Bogza este numele real al prozatorului Radu Tudoran, ce debutase în 1940, aflându-se la începutul carierei literare) și mama Bogza, care trăia în București la 1945. Textul este scris după ce Alexandru se confruntase cu un proces în februarie 1945, în urma căruia fusese arestat și - acum, în iulie 1945, deja eliberat (v. și *Cronologia* realizată de Raluca Georgiana Badea). Fundațiile menționate în scrisoare sunt Fundațiile Regale, editură și instituție culturală de prim rang în România, unde Geo publicase *Țări de piatră, de foc și de pământ* (1939), *Cântec de revoltă, de dragoste și de moarte* și faimoasa *Carte a Oltului* - ambele din 1945.

Luni, 19 iulie 1945

Dragă Alexandre,

Pentru a nu mai întârzia, îți răspund imediat, fără să-l mai fi întrebant pe Nicu, ci numai după câte știu eu despre el. Fără îndoială că s-ar interesa de chestiunea ta, dar nu pot, câtuși de puțin, să garantez promptitudinea cu care s-ar ocupa și, mai ales, rezultatul. Ori de câte ori a trebuit să facă ceva, zilnic am stat de capul lui, personal sau prin telefon. Pe la mama nu trece cu săptămânile. Fără îndoială că, ținut din scurt, s-ar interesa, dar, încă o dată, nu garantez că ar depune toate eforturile de care ar fi capabil.

Așa fiind situația, dacă tu crezi că prin prezența ta la București chestiunea are mai multe șanse să se rezolve,

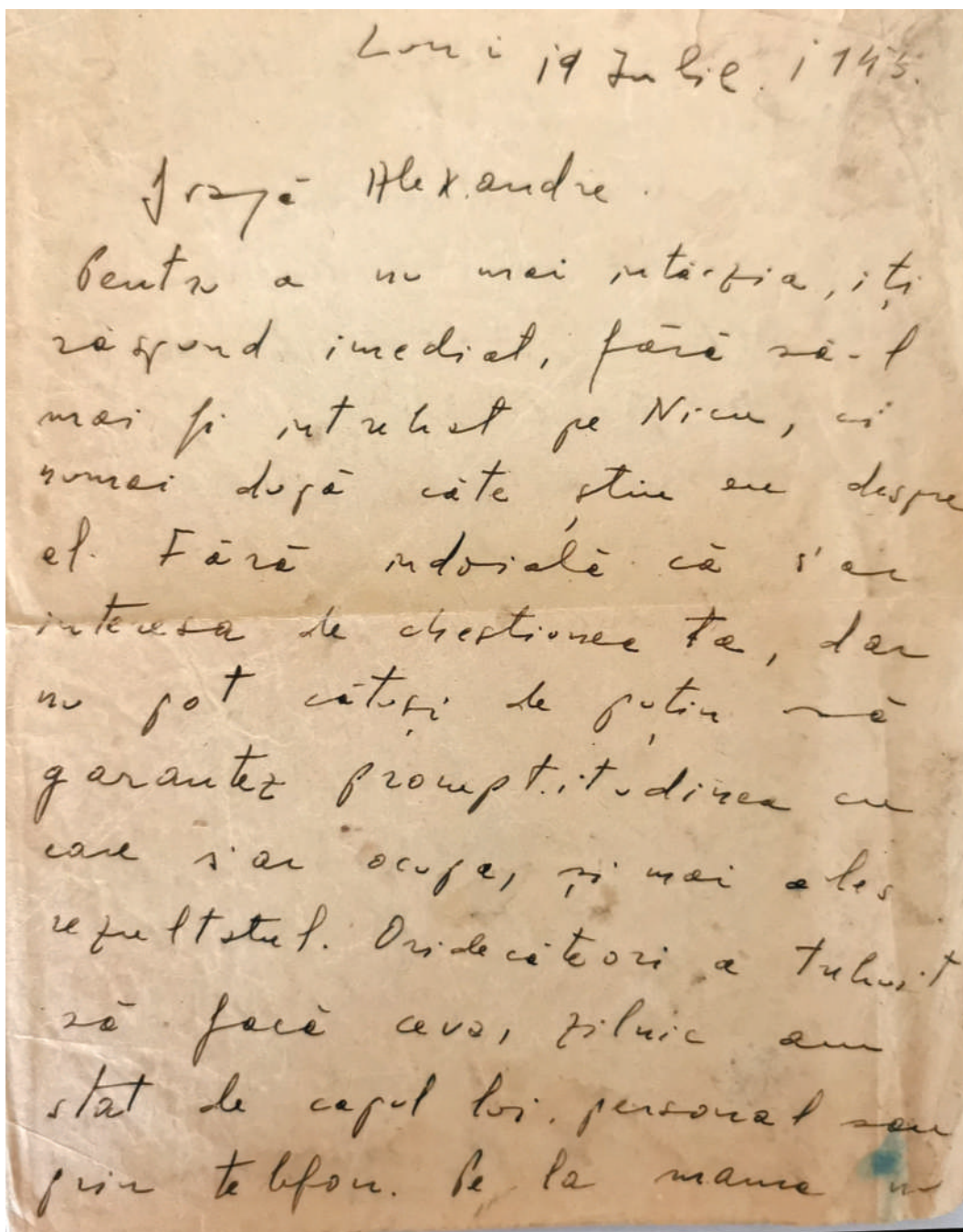
atunci nu încapă îndoială că e bine să vii, să mergi personal la Minister, până ce nu va fi prea târziu ca să-ți poată schimba utilizarea. Ce naiba te tot mută în fiecare an, de colo colo?

A doua chestiune: la mama, în starea de oboseală în care se află, cred că n-ar fi bine să stai fiindcă, e sigur, că s-ar obosi și mai mult. Dar statul în București nu va fi o problemă, vei sta la mine sau la Nicu, a cărui nevastă e plecată la munte și are două camere și o canapea în plus, sau, dacă nu-ți va conveni în nicio parte, vei putea locui la un hotel pe care mă angajez să-l plătesc eu 10-15 zile fiindcă n-are să fie cine știe cât.

Încă o dată: șederea în București nu trebuie să te preocupe, consider-o rezolvată și, dacă găsești că e util să vii aici, suie-te în tren și pornește!

Răspunsul despre Fundații cred că l-ai primit între timp. Numai dacă drumul te va obosi și numai dacă e un termen îndelungat în care se poate interveni și reveni la minister, atunci s-ar putea să-l lăsăm întâi pe Nicu și, în caz că se târăgănează, să sosești și tu. Dar dacă termenul e scurt, nu mai pierde vremea, ci vino cât de curând!

Multă sănătate, tuturor, acolo!
Te sărut cu dragoste frățescă,
Gică

POETUL MUT

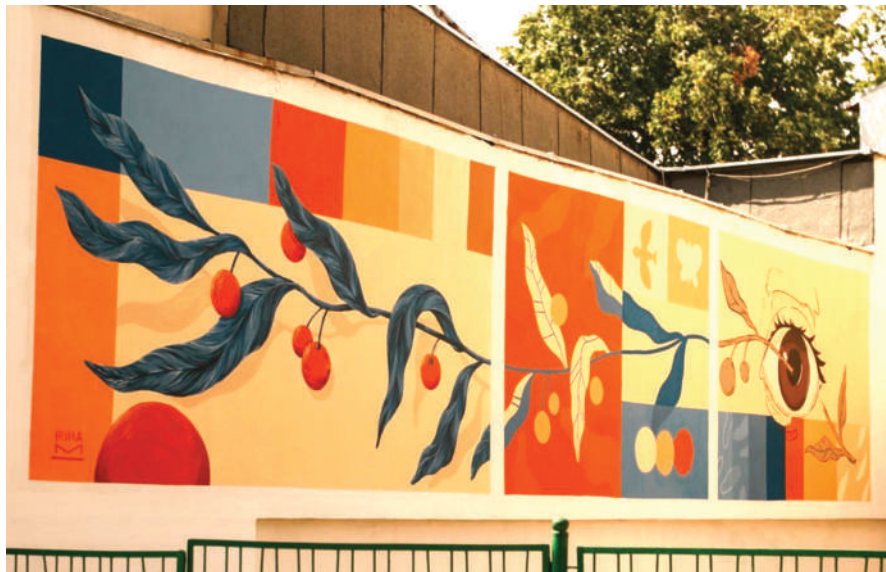
Constantin Abăluță

Un bărbat înalt și slab, cu-o pălărie neagră pe cap, colindă străzile cartierului. De la patruzeci de ani în sus îi poți da ce vârstă vrei. Câteodată strânge în mână un sul lung de hârtie, ca un baston și gesticulează cu el prin aer. Alteori stă pe bordură, împreunându-și mâinile pe sulul vertical de capătul căruia și-a agățat pălăria. Dă câte-un bobârnac pălăriei care se leagănă ușor. Când soarele bate din față, umbra pălăriei îi mătură la dreapta și la stânga chipul. Ochii bărbatului apar și dispar, el însuși vede lumea cu intermitențe, strecurată prin umbrele propriei pălării.

Merge pe străzi și-și mișcă imperceptibil buzele. Studiază fațadele caseilor. Se uită deasupra și dedesubtul ferestrelor. Întinde mâna în sus să vadă dacă ajunge deasupra ușilor. Măsoară cu sulul de hârtie cât de departe e streșina. Șterge cu o cârpă anume porțiuni din garduri. Mai smulge câte-o buruiănă care-a crescut la îmbinarea postamentului cu trotuarul. Rupe câte-o creangă mai joasă a vreunui copac ce zgârie cu vârful ei fațada. Dacă-l urmărești cât de grijuliu se comportă cu casele îți pare că el e gospodarul întregului cartier.

Când plouă îi place să se adăpostească în clopotnița bisericii Mătasari. Stă sub clopotul cel mare și picăturile îl înconjoară. Buzele lui se mișcă parcă mai repede. Își împreună mâinile pe frânghia groasă a clopotului. Și le plimbă în sus și în jos mimând efortul de a trage un clopot așa de greu. Se uită la picăturile de afară și-i pare că aude sunetele bronzului zburând, întretăindu-se. Dacă ploaia e lungă mâinile încep să-l doară de atâta tras. Dar nu se îndură să înceteze. Mai face câte-o scurtă pauză și-și șterge sudoarea de pe frunte. Se uită la răpăiala de afară, se îndoie din mijloc parcă cerându-și scuze.

Vara, când e soare, se întinde în parc pe o bancă. Ori se duce în spatele circului, pe malul lacului. Aruncă cu pietre-n apă și se uită la undele concentrice cum se sparg, una câte una, de

Irina Mocanu, str. Radu Stanian nr. 1

mal. Își zice că asta-i vocea pietrei ajunsă acum pe fundul lacului. Dacă aruncă o altă piatră înainte ca vocea primei să se fi stins, urmărește, cu răsuflarea la gură, dialogul întretăiat al celor două voci. Este atât de încordat încât buzele lui uită să se mai miște. Pare că în întreaga lume nu mai există altceva decât vocile celor două pietre scufundate.

Când soarele bate prea tare se retrage în hala părăsită a fabricii de nasturi de pe strada Pârgari. În coșmelia cu geamuri sparte și cu utilaje ruginite se aciuiază pe scara ce duce la etaj. Are un loc al lui în spatele unei ferestre zăbreuite, într-un colț din care vede tot cartierul dar nu e văzut de nimeni. Norii argintii se reflectă în câte-un ciob de geam. Picioarele lui obosite de-atâta colindat se întind în jos pe treptele reci. Un fluture face câteva zig-zaguri prin aer, se șterge de fața lui și-apoi zboară drept în sus, așezându-se pe roata scripetelui fixat în tavan. Un disc întunecat și-o mică pată albă nemișcată. Cu capul în sus, bărbatul privește concentrat această scenă. Picioarele întinse pe trepte i se relaxează. Simte cum mușchii i se descarcă de orice greutate, simte cum curg în jos pe trepte efluvii ce-l apăsau. Privește discul întunecat și mica pată albă nemișcată. Și-n mintea lui vocile se deslăn-

țuie. Aude cu oasele frunții, cu arcadele ochilor, cu șaua sinusului, cu moalele capului. Buzele i se mișcă tot mai repede, tot mai imperceptibil. Zidul rece al halei se umple de sudoarea trupului înfierbântat. O pată umedă și rotundă se imprimă de pe cămașă pe tencuiala îngălbenită. Această pată rămâne mult timp după ce bărbatul a plecat. În schimb cămașa bărbatului se usucă repede iar mintea lui se eliberează și ea de voci și se întoarce la obișnuita căutare a spațiilor exterioare cât mai potrivite pentru a materializa versurile înmagazinate.

Oamenii îi spun Poetul mut. S-au obișnuit cu el, le-a devenit familiar. Cu toate că nu prea-l înțeleg. În fond, nu e nimic de înțeles. Dacă-i dai un ban îți scrie un vers pe zidul casei. Sub fereastră sau deasupra intrării. El alege locurile, el știe unde se cuvine. Doar studiază zilnic cartierul. Alege versul potrivit fiecărui spațiu.

Te trezești că-ți bate la ușă și-ți face semn să ieși din casă. Te ia de mână și te duce lângă propria fereastră. Slujindu-se de sulul de hârtie, îți arată undeva între cornișă și partea de sus a ferestrei. Începe să miște sulul ca și cum ar scrie ceva invizibil. Îți pune o mână pe umăr și se uită grav în ochii tăi. Buzele lui sunt strânse. Fața lui exprimă așteptarea obosită a unui om ce-ar veni

de la celălalt capăt al lumii. Mâna lui împietrită, vârful sulului sprijinit deasupra ferestrei îți dau senzația că timpul s-a oprit. Faptul că respiri și se pare un miracol. Iar porțiunea de deasupra ferestrei îți apare dintr-odată ca decupată din restul fațadei, un loc privilegiat pe care l-ai nedreptățit până acum.

În aceste condiții, Poetul mut primește foarte puține refuzuri. Cei mai mulți consideră că și-ar nedreptăți propria casă, că și-ar fura singuri căciula.

* * *

Într-un compartiment al trenului de Constanța a fost găsită o piatră cu formă ciudată. Părea un octaedru natural. Avea o culoare tutunie cu degradări spre galben și ocră. Era semi-transparentă ori semi-opacă: nu-ți vedeai degetele prin ea, dar distingeai soarele ca o pată difuz luminoasă.

Prin mijlocul pietrei trecea o gaură perfect circulară cu diametru de câțiva milimetri. Piatra însăși încăpea în cele două palme ale unui bărbat. Bărbatul s-a întâmpnat să fie chiar conductorul trenului care și făcea inspecția de rigoare.

Sigur că domnul conductor Palade a depus piatra la Biroul de obiecte pierdute al gării. Sigur că doamna Sărățeanu a luat în primire piatra cu proces verbal. Sigur că piatra a primit un număr adecvat și a fost așezată pe raftul corespunzător. Căci fiind găsită în tren devenise și ea un obiect pierdut, în acest sens regulamentul era foarte clar și nu permitea nicio excepție.

La stabilirea valorii ei și-a adus contribuția expertul Vasiliadis de la cadastru. A opinat și el că ar fi o formațiune naturală. A certificat că gaura este făcută cu un perforator mecanic. A apreciat ce nu intră în categoria bijuteriilor. Dar prin raritatea unei asemenea descoperiri, poate avea o valoare apreciabilă.

E seara. În odaia cu obiecte pierdute miroase a praf și a neaerisit. O tăcere ursuză cuprinde pereții. Aici nimic nu este al nimănui. Doamna Sărățeanu veghează rămășițe de pe altă planetă. Stafii ale unor ființe care-au trăit în alte timpuri.

O valioară de pânză, marca Strehler, cuprinzând două cămăși de

vară colorate și-o carte de poezii în nemțește zace aici de doi ani de zile. O umbrelă neagră, bărbătească, cu un petec bleu în formă de stea, așteaptă agățată de lampadar. Sunt rafturi întregi de cărți pe care nimeni nu le revendică. Doamna Sărățeanu le-a citit aproape pe toate și se minunează cât de diferite pot fi. Caută să-și închipuie cam ce oameni or fi cei cărora le-au aparținut. În unele a găsit câte un bilețel: vreo rețetă de plăcintă, câteva cuvinte adresate unei rude („Tată, am plecat la vecină. Mircea” ori „Iubito, să nu te sperii dacă întârzi astă seară. Gigel”). În alta a găsit o bancnotă din 1938. Aceste mesaje ale nimănui mai mult au încurcat-o. Semnele de carte nu dovedesc nimic. Timpul se dizolvă în ele și dispare.

Obiectul cel mai mare care se găsește în odaie este un landou de copil, aproape nou-nouț. Și el așteaptă de mai bine de un an. Indiferența părinților – a mamei mai ales – îi pare doamnei Sărățeanu de neînțeles. O indignează. Păi cum să uiți de landoul pruncului?! Fiindcă nu mai avea spațiu, și pentru că era un obiect fragil, a culcat în landou o ciudată statueta africană găsită în vagonul restaurant al Baltorientexpressului. Închipuți-vă un fel de zale ale unui lanț dublu, cu dus și întors. Și fiecare zală este de fapt o parte dintr-un trup omenesc: nas borcănat, gură rânjită, sâni, mâini rășchirate, picioare scheletice, gâturi prelungi, dinți în jurul unui ochi și încă multe altele împerecheate într-un fel odios.

Pe urmă mai găsești aici ceasuri în forme și culori diferite, un clește de grădină, două busole, farfurii de aluminiu, un tablou miniatural cât un pachet de țigări, care-a fost găsit chiar într-un pachet gol de țigări, un pahar Berzelius, câteva țigări, o colecție destul de bogată de radiouri portative, o oglindă de bărbierit, o șapcă de piele marca ANGST, o hotă din tablă neagră, nenumărate tocure de ochelari și încă multe altele.

La secția haine găsești boarfe cu nemiluită și pături, perne, fețe de masă, perdele, covoare, mănuși și pălării de toate mărimile, formele și culorile.

Între toate aceste obiecte atât de diferite există un singur numitor co-

mun: toate au fost uitate. Ori poate părăsire, devenite de prisos. Ale unor bolnavi sau bătrâni ce nu mai pot veni să le solicite. Ori poate, groaznică presupunere, ale unor morți. Oamenii mor mai ușor decât lucrurile. Se străduiesc toată viața să le adune și mor înainte ca ele să fi apucat să le dea tot ce sunt în stare.

În anume zile, doamnei Sărățeanu, care e de douăzeci de ani gestionară a acestui Birou și care a văzut multe la viața ei, privind într-o doară la năstrușnica statueta africană, i se pare chiar c-o înțelege. Și, înțelegând-o, nu i se mai pare atât de hidoasă. Păi toate ființele astea, își zice ea, toți acești oameni-zale ce-și întretaie într-aiurea gurile și ochii și brațele și sâni și picioarele, și prin care poți privi ca printr-un gard de fier forjat... Gândul i se curmă aici, rămânând nefinalizat. Însă privind la multitudinea de obiecte înșirate pe polițe i se pare că atât cât a cugetat e just, și că în fond este de ajuns. Ceva dinlăuntru ei îi spune că sculptorul necunoscut ce a cioplit această statueta dintr-un singur trunchi de lemn, a avut dreptate. Statueta asta e adevărată. Oricum, nu mai puțin adevărată decât landoul în care doamna Sărățeanu a așezat-o cu mâna ei. Și nici mai puțin adevărată decât pruncul acela ce va fi stat în mândrețea asta de landou acum al nimănui...

* * *

Colonelul Retezatu, șeful poliției din cartier, își făcea zborul de dimineață. Elicopterul survola zona și bâzâitul puternic al motorului de proveniență autohtonă stârnea câinii mahalalei. Lătrături nesigure se-nlănțuiau într-o doară și însciau pe planul cartierului traseul exact al obiectului sclipitor din văzduh.

Însă în carlingă zgomotul motorului era și mai asurzitor, așa că Retezatu habar n-avea de câinii ce-și luaseră în serios rolul de spioni benevoli și-i divulgau tuturor raidul ce se vrea strict-secret.

Acoperișuri de țigla roșcată ori doar de tablă cenușie și argintie, terase de blocuri înțesate de antene și de frânghii de rufe, curți de toate formele și mărimile, străzi mărginite de pomi și pline de gropi, maidane întinse cu câini vagabonzi, parcul înecat în vegetație,

Robert Obert, sala
Leonard Doroftei
(stadiu intermediar)

lacul murdar și cupola albastră a circului, iar peste tot actualitatea furibundă a furnicuțelor-oameni ce se zbăteau din răspuțeri să ajungă aici sau acolo, să se-ntâlnească, să aranjeze, să schimbe, să vândă, să cucerească, să înșele, să trișeze, să fure, să violeze, să omoare, să dezgroape și să profaneze.

Asta vedea colonelul Retezatu din elicopter. Asta supraveghea colonelul Retezatu în fiecare dimineață și, uneori, și la amiază, ora când răufăcătorii sunt în toi.

Ochii lui exersați și binoclul de câmp constituie arme de temut. Cu ei observă orice schimbare survenită: vreun garaj în construcție, porci crescuți în spatele blocului, supraetajări ilegale, pescuit cu plasa, doborât de copaci ori tăieri de crengi groase, îngrămădiri suspecte de mașini vechi, și multe alte acțiuni pasibile a constitui infracțiuni.

Are agățat de umăr un reportofon și-și înregistrează toate observațiile. Dactilografa le transcrie și subalternii le analizează și-și trimit oamenii pe teren. Colonelul Retezatu e cunoscut și apreciat pentru operativitatea sa. Însă nimeni nu știe care-i imboldul secret ce-l animă. Și asta pentru simplul motiv că nu l-a mărturisit nimănui. Nici măcar soției sale Proserpina, și cu atât mai mult băiatului lor, Carol, pivotul echipei de baschet a Universității și viitor avocat, dar deocamdată doar un vlăgjan introvertit ce nu scoa-

te o vorbă cu zilele ci se-nchide în camera lui și cântă la balalaică.

Bietul colonel Retezatu! Își dădea seama că nimeni nu-l înțelege. Nici el nu știa prea bine ce l-a apucat. Însă simțea că nu poate altfel. În fond, era casa lui, nu? Cui nu-i place să-și privească admirativ casa pe care singur și-a construit-o din economiile strânse ani de zile? Bine-bine, să și-o privească e una, și să și-o admire și fotografieze zilnic din elicopter e alta.

Uff! Uite c-am spus-o! M-am ușurat. Pot privi în liniște albumul cu fotografii. Pot compara intensitatea luminii, a culorilor, a vegetației. Zilele în care am surprins-o pe Proserpina pe una din cele cinci terase. Ziua când Carol, cocoțat pe acoperișul principal regla antena televizorului mic cu toate că i-am interzis să umble la ea. Ziua cu pisica neagră sărind de pe gard în copac. Ziua cu cerșetorul ăla sunând la poartă. Ziua cu furtună și crengi rupte în curtea din spate. Ziua cu ceață tocmai în dreptul vilei mele. Ziua cu...

Ce bine e să-ți privești din elicopter casa! O bucurie năvalnică te ia pe sus. Cu toate că survolezi la joasă înălțime, te simți plutind în stratosferă. Pur și simplu vederea vilei tale te face să trăiești intens, să consumi luni întregi într-o clipă, cum zice poetul. Ochii tăi (plus ochiul aparatului de fotografiat) înregistrând toate detaliile, ce apar zi de zi mai pregnant, sunt umezi de fericire. Dacă pilotul n-ar fi lângă tine,

dacă ai fi singur, ești sigur că ți-ai da drumul lacrimilor și nimeni nu te-ar mai putea opri.

Bărbatul mut își scoase pălăria neagră de pe cap și începu să urce scările secției de poliție. Soldatului de la ghișeu de informații îi arătă invitația pe care o primise. Acesta îi spuse câteva cuvinte. Îi citi de pe buze cam jumătate dintre ele și pricepu că trebuie să se prezinte la comandant. Aha, își zise: ăla cu vila aia faină de pe strada Dogarilor.

La comandant mai așteptau câțiva. O țigancă cu un coș cu ouă era ținută de braț de-un civil ce ținea cu celălalt braț zgarda unui câine lup. Țiganca privea îngrozită spre câine, dar animalul, cu ochii în gol, părea că pozează pentru o statuie. Mai încolo, pe aceeași bancă, stăteau doi tineri cu tricouri și berete de marinar. Cei doi semănau atât de bine încât trebuie că erau gemeni. Stăteau atât de băgați unul într-altul, încât o clipă bărbatul mut se temu să nu fie siamezi. Ideea asta îl făcu să se așeze cât mai departe de ei, pe un scaun aflat în cealaltă parte a camerei. Își puse pălăria pe genunchi, cu golul în sus. Își vârî pumnii într-însa. Bastonul de hârtie nu și-l luase cu el găsind că un astfel de obiect ar fi putut părea suspect în ochii polițiștilor prin aspectul lui neutilitar ce i-ar fi făcut să bănuiască cine știe ce piezișe moduri de întrebuintare.

Își închipuia cam care-i buba. Mai mult ca sigur cretinul de Canarache îl reclamase. Bine i-a făcut, să se învețe minte. Își zise că știe de unde i-s-a tras. Fiind într-o zi bună, în care inspirația nu i-a lipsit, și-n care vânduse cam tot ce produsese, adică vreo șapte versuri, și avea bani destui să trăiască o săptămână, ce și-a zis, la să-mi fac eu pomână cu amărâțul de Canarache: ăsta când mă vede cască gura și-și tot lustruiește locul de sub fereastră fără să-ndrăznească să articuleze vreun cuvânt, deschizând gura atât de larg încât mi-e teamă să nu-i intre vreo muscă înăuntru. Așa că i-am scris sub fereastră cele două versuri care-mi mai rămăseseră pe aceea zi. Evident, nu i-am luat niciun franc și Canarache părea grozav de mulțumit. Vorbea repede și fără șir că

nici nu puteam să-nțeleg ce spune. În-
să probabil că, în cele din urmă, s-a în-
tors: chipurile nu i-au plăcut versurile
mele. Păi sigur, versurile în care nu in-
vestești nici un șfanț, ești liber să nu-ți
placă. Ăsta-i paradoxul de care bărbat-
tul mut se teme cel mai mult.

Și iată că de ce s-a temut n-a scăpat.
Însă de acum înainte gata: va scrie gra-
tuit doar în locuri ce nu-s ale nimănui:
pe copacii din parcuri, pe zidul stadio-
nului...

Câinele lup lătră brusc.

Țiganca scăpă coșul cu ouă pe jos.

Vrând să se ridice, marinarii se
ciocnesc cap în cap și cad la loc pe ban-
că. Acum se vede că-s legați unul de
altul cu cătușe.

Omul în civil n-a schițat niciun gest.

Câinele s-a liniștit.

Țiganca își numără ouăle sparte și-ncepe
să câineze în șoaptă.

Civilul îi arde o palmă zdravănă du-
pă ceafă.

Țiganca amuțește.

Ușa ce dă în camera comandantului
se deschide. Un soldat iese și strigă ceva.

Civilul mă arată cu degetul. Mă scol și
mă duc într-acolo. Soldatul mă introduce
în camera comandantului, apoi iese.

Comandantul e un bărbat potrivit
de statură, cu păr negru, des și sărmos.
O față înaltă, ovală. N-are nicio expresie.
Mai curând cred că nu vrea să aibă
nici o expresie, căci ochii lui nu mă pri-
vesc. Îmi face un semn prin care mă in-
vită să stau jos.

Mă așez pe scaunul din fața biroului.
Aplecându-se peste cele câteva dosare
răspândite pe blatul de cristal, îmi
întinde un teanc de fotografii. Mă uit
pe-ndelete la ele. Fotografii color de
bună calitate. Îmi place. Le admir și
plescăi din buze. Sunt versurile mele
scrise în diferite locuri, fotografiate de
aproape. Sunt ca o carte. Niciodată nu
m-am gândit că se poate face așa ceva.

Îmi dau seama: comandantul mă
privește. Mă uit brusc la el. Trage ser-
tarul și scoate o bucată mică de hârtie.
O întoarce spre mine. Pe hârtie scrie,
cu litere majuscule, nesigure și urât ca-
ligrafiate: VINZI VERSURI, IEI BANI.
DE CE?

Îmi dă o hârtie și-un creion. Scriu,

alegând cel mai prețios dintre cele 200
de caractere de bază pe care le posed:

CA SĂ TRĂIESC!

Scoate din sertar un alt bilețel,
dinainte scris, cu aceeași caligrafie
groaznică:

MURDĂREȘTI CASELE!

C O N T R A V E N Ț I E !

Scriu pe hârtie mea, cu un alt caracte-
r savant înflorat:

LE ÎNFRUMUSEȚEZ!

ÎMI MERIT BANII!

Scoate o a treia hârtie din sertar. În
afară de caligrafia troglodită, mesajul
este acompaniat și de trei-patru porcu-
șori de cerneală:

SCRII ȘI PE GRATIS

AVEM DOVADA!

Aha! Căcănarul de Canarache m-a
pârât. Ei lasă că i-o coc eu. Răspund
deci alegând alte trei caractere, câte u-
nul pentru fiecare rând:

MINCIUNĂ!

CANARACHE MI-A DAT PISICA

E BIRMANEZĂ: COSTĂ O AVERE!

Ha-ha-ha! Prostul. Birmaneza lui
Canarache stă tot timpul în curte la
mine că-i place de cotoiul mei! N-o s-o
mai vadă niciodată. L-am înfundat.

Comandantul se uită la mine stu-
pefiat. Se simte pierdut. Nu mai are bi-
lețele dinainte scrise și nu știe cum să
mai converseze cu un mut.

La hârtia mea și se uită atent la ea.
Urmărește cu degetul rândurile celor
trei mesaje. Cred că numără caracterele
întrebuințate. Trage sertarul și co-
trobăie îndelung înăuntru. În cele din
urmă scoate de acolo o lupă și-o apropie
de hârtie. Pe măsură ce mișcă lupă

parcurend încă o dată răspunsurile
mele, fața lui capătă o mirare copilă-
rească. Pur și simplu i se pare că nu ve-
de bine, nu-i vine să-și creadă ochilor.
Brusc mută lupa deasupra unuia din
bilețelele lui. Din nenorocire s-a în-
tâmpat să fie chiar cel cu porcușorii. Îi
văd buzele cum se crispează în efortul
de a nu se strâmba de dezgust. Se în-
toarce spre mine și-mi spune:

- Citești pe buze?

Dau din cap că DA. Răspunsul meu
pare că-i dă apă la moară. Perplexitatea
i se mai domolește. Pricep că se consi-
deră salvat de rușinea cea mare. Nu va
mai fi obligat să-mi scrie bilețelele cu
scrisul acela troglodit. Se va putea pre-
face că nu el a scris bilețelele. Secretul
mizerabilei sale școlarizări va rămâne
pe veci ascuns.

Se apleacă peste birou venind cu
fața foarte aproape de mine. Îmi șop-
tește rar, silabisind, articulând cu grijă
și răsfrângându-și buzele:

- Știm că nu iei mult pentru un
vers! Nu faci speculă.

Dau din cap aprobând.

Continuă în același stil conspirativ:

- Mie îmi poți scrie u-nul... sau do-
uă?

Dau din cap zâmbind. Mă gândesc
pe dată la o soluție ieșită din comun,
care să-l singularizeze față de toți cei-
lalți cetățeni fără ca nimeni (sau aproa-
pe nimeni) să o știe. În același timp mă
gândesc să-i cer spor de periclitare.

- Când? Unde? întrebă nerăbdă-
tor comandantul.

Scriu pe hârtia mea, folosind câte
un alt caracter pentru fiecare cuvânt:

CÂND vrei!

PPPPPP
P P
PPPPPP
P
P
P
P

EEEEEE
E
E
EEEE
E
E
EEEEEE

AcOpErIșUL viLei
ACoPeRiȘuL Vilei

Despre frumusețea limbii franceze în maxime și cugetări

«Les beaux esprits se rencontrent.»
(Voltaire, *Lettre à M. Thiériot*)

Diana Rînciog

Se spune despre limba franceză că are multiple virtuți, printre care precizie, nuanță, expresivitate, claritate, muzicalitate, eleganță. Fără îndoială, limba unor scriitori precum Molière, Descartes, Pascal, Voltaire, Hugo, Flaubert, Balzac, Baudelaire are o strălucire legendară, confirmată prin secole de literatură, filosofie, științe.

Adesea, evocăm o idee făcând apel la o maximă, o sentință morală care dă relief argumentelor folosite într-un discurs. Să răsfoim câteva dintre cărțile-simbol în acest sens: *Cugetările* lui Pascal, *Maximele* lui La Rochefoucauld, diferite aforisme seminate de Voltaire. Poate unele dintre aceste fraze vă vor face să reflectați, vă vor demonstra, o dată în plus, importanța și frumusețea limbii franceze, ori vă vor deveni devize de viață.

De pildă, de la Voltaire, scriitorul ce a dominat cu simțul său critic Epoca Luminilor, avem un minunat îndemn: «Le travail éloigne de nous trois grands maux: l'ennui, le vice et le besoin» – «Munca îndepărtează de noi trei mari rele: plictiseala, viciul și nevoia». (*Candide sau Optimismul*). Sau: «Le préjugé est une opinion sans jugement.» – «Prejudicata este o opinie fără raționament» (*Dicționar filozofic*).

Acest spirit luminat din secolul al XVIII-lea a pledat întotdeauna pentru libertate, curaj, condamnând dogmele și obscurantismul: «Le seul moyen de rendre la paix aux hommes

est donc de détruire tous les dogmes qui les divisent, et de rétablir la vérité qui les réunit.» – «Singularul mijloc de a reda pacea oamenilor este distrugerea tuturor dogmelor care îi dezbină și de a restabili ade-

vărul care îi unește» (*Despre pacea perpetuă*). În alt context, avem o frază cu valoare de proverb: «Il n'y a point de mal dont il ne naisse un bien» – «În tot răul e un bine» (*Zadig sau Destinul*).

Voltaire ne dă și una dintre cele mai frumoase definiții ale cărții: «Les bons livres et les bons remèdes guérissent quelques personnes. Un livre doit être comme un homme sociable, utile à nos besoins.» (*Notebooks*) Misiunea este clară pentru Voltaire: «La seule manière d'empêcher les hommes d'être absurdes et méchants, c'est de les éclairer.» – «Singurul mod de a îi împiedica pe oameni de a fi absurzi și răi este să îi educăm.» (*Eseu asupra moravurilor*)

Dintre scriitorii secolului XVII i-am ales pe La Rochefoucauld și Pascal, autorii *Maximelor* (1665) și *Cugetărilor* (1670). Moralistul La Rochefoucauld rămâne un reper al conciziei în exprimare, cu o logică imbatabilă a argumentației, de obicei demolând mitul, stereotipia. Temele cele mai frecvente sunt prietenia, orgoliul, ipocrizia. Despre acest admirabil reprezentant al Clasicismului francez, Voltaire spunea: «Una dintre lucrările care au contribuit cel mai mult la formarea gustului nației noastre și la a-i da un spirit de justețe și de precizie a fost micul volum al *Maximelor* lui François, duce de La Rochefoucauld... Acest mic volum a fost citit cu aviditate; el ne-a deprins să gândim și să dăm ideilor o expresie viguroasă, dar și precisă și delicată. De la renașterea literaturii încoace, nimeni nu mai avusese până la el acest merit în Europa.» (*Secolul lui Louis XIV*) Iată câteva exemple:

● «L'intérêt parle toutes sortes de langues et joue toutes sortes de personnages, même celui de désintéressé. (Interesul vorbește toate limbile și joacă toate rolurile, inclusiv pe acela al dezinteresatului.)»;

● «On n'est jamais si heureux ni si malheureux qu'on s'imagine. (Nu suntem niciodată atât de fericiți sau de nenorociți pe cât ne închipuim.)»;

● «Ce que les hommes ont nommé amitié n'est qu'une société, qu'un ménagement réciproque d'intérêts, et qu'un échange de bons offices; ce n'est enfin qu'un commerce où l'amour-propre se propose toujours quelque chose à gagner. (Ceea ce oamenii au numit prietenie nu este decât o întovărășire, o menajare reciprocă a intereselor și un schimb de servicii; nu este, în fine, decât o tranzacție în care amorul-propriu își propune întotdeauna să câștige ceva.»

Blaise Pascal este scriitorul filozof, mistic, întruchipând înțelepciunea, modestia, râvna de a duce o viață curată, fie și cu prețul suferinței, pentru că omul poate cunoaște măreția unei existențe terestre călăuzit de Dumnezeu, ori mizeria unei vieți pământene, în absența ocrotirii divine. Aceasta e dualitatea de la care pornesc meditațiile pascalien. Oferim câteva exemple ilustrative, extrase din volumul cel mai cunoscut al acestui autor clasic:

● «Quand on lit trop vite ou trop doucement, on n'entend rien. (Când citim prea repede sau prea încet, nu înțelegem nimic)»;

● «La coutume est notre nature. (Obiceiul este natura noastră)»; «La chose la plus importante à toute la vie est le choix du métier: le hasard en dispose. (Cel mai important lucru în viață este alegerea unei chemări: șansa o decide)»;

● «Ennui – Rien n'est si insupportable à l'homme que d'être dans un plein repos, sans passions, sans

affaire, sans divertissement, sans application. Il sent alors son néant, son abandon, son insuffisance, sa dépendance, son impuissance, son vide. Incontinent il sortira du fond de son âme l'ennui, la noirceur, la tristesse, le chagrin, le dépit, le désespoir. (Nimic nu-i e mai nesuferit omului decât să se aple într-un repaus total, lipsit de pasiuni, fără ocupație, fără distracție, fără studiu. Atunci își simte lipsa de însemnătate, disperarea, insuficiența, golul interior. Din adâncul inimii sale vor apărea imediat oboseala, mâhnirea, tristețea, agitația, iritarea, disperarea.)»;

● «Qu'on s'imagine un nombre d'hommes dans les chaînes, et tous condamnés à la mort, dont les uns étant chaque jour égorgés à la vue des autres, ceux qui restent voient leur propre condition dans celle de leurs semblables, et, se regardant les uns et les autres avec douleur et sans espérance, attendent à leur tour. C'est l'image de la condition des hommes. (Să ne imaginăm mai mulți oameni în lanțuri și condamnați la moarte, unii fiind executați în fiecare zi sub privirile celorlalți, iar cei care rămân văzându-și propria soartă în cea a confrăților lor și așteptându-și rândul, privind-se unii pe alții îndurerăți și fără speranță. Este o imagine a condiției umane)».

Nu ne rămâne decât să sperăm că vom face loc, printre lecturile acestei veri, autorilor care au dat măsura expresivității și frumuseții limbii franceze în maximele lor, îndreptându-ne, ca și pe Cioran, să ne considerăm fericiți, privilegiați de a citi în această minunată limbă europeană.

REPERE BIBLIOGRAFICE:

La Rochefoucauld, *Maxime* (ediție bilingvă), Iași, Polirom, colecția Plural, 2019, traducere de Cătălin Avramescu și Ștefan Vianu; Massun, Nicole; Caudal, Yann, *Petit recueil de Voltaire*, Paris, Éditions du Chêne - Hachette livre, 2015 (traducerile exemplurilor alese ne aparțin); Pascal, Blaise, *Pensées*, Paris, Éditions Jean-Claude Lattès, 1995; Pascal, Blaise, *Cugetări*, traducere de Nicolae Spiridon, București, Antet, 2013.

Debut

Eu sunt SAMIRA DASTRAS.

Un nume feminin cu rădăcini persane și sanscrite. În persană (Samira) înseamnă zeița iubirii. În sanscrită înseamnă vânt sau briză rece într-o zi fierbinte de vară. „Samira” este prima parte a numelui „Semiramis”. Numele Semiramis este forma grecizată a numelui akkadian „Samour-amat”, care înseamnă „darul mării”. Ea a fost un prinț persan și o regină războinică a Babilonului antic. Majoritatea oamenilor cred în mod eronat că originea sa este arabă. Se pare că Samira este arabă. Dar nu există un astfel de nume în țările arabe. Samira a devenit populară în ultimele patru decenii. În farsi, Samir este povestitorul nopții, iar Samira înseamnă fiica povestitorului, noaptea. O fată care spune basme noaptea.

M-am născut ca primul copil al familiei în a patra zi a lunii a treia a anului 1991, în orașul literar, istoric și cultural Shiraz din Iran. Din copilărie am fost foarte interesată de citit cărți, reviste, pictură și scris, iar la 11 ani am scris prima mea poveste lungă și la 24 de ani am scris prima mea poezie din prima mea experiență de dragoste. Am intrat la facultate la 22 de ani și am absolvit cu o licență în managementul asigurărilor și am 5 ani de experiență în acest domeniu (fără niciun interes!). Am încercat întotdeauna să rămân dedicată obiectivului meu și interesului meu pentru scris și să-l urmez. La 27 de ani, am decis să-mi schimb specializarea și cariera și să-mi urmez pasiunea.

În urma deciziei pe care am luat-o, în 2021, am început să particip la concursurile internaționale de scris Rose Well, precum și să înregistrez două scenarii scurte în Iran Cinema House și să scriu o piesă.

Și apoi am emigrat în România pentru a studia pedagogia artei.

Nu am avut nicio pregătire în scris și tot ce scriu, atât pentru povestiri, cât și pentru poezii, se bazează în întregime pe ceea ce primesc prin sentimentele mele în raport cu lumea din jurul meu.

Miracolul prezenței tale:

ARMITI

Arta este oglinda ta
care reprezintă labirintul existenței tale
el vă va arăta și deșertul
Și câmpia ta unică
ești un ocean uimitor

Cuserul „Toma Caragiu”,
gang Parcul „Nichita Stănescu”

un cer senin și vast
existența ta este artă
Începutul tău este arta
sfârșitul tău este arta
închide ochii
deschide-ți aripile

Esti infinit
Tu... liber și eliberare
Privește în tine
Și amintește-ți de tine
Fii o lumină plină de inspirație
Ca soarele după întuneric
Apogeul unei frumoase adormite din tine
Inima ta este marea
Ochii tăi sunt cerul
Și mâinile tale sunt ca copacii verzi
Rupe-ți slăbiciunea
Stai cu autoritate
Și fii glorios, prezent în fiecare moment

Tu ești lumina și magia inimii mele
De fiecare dată când îți șoptesc numele
Singularul meu rai se va lumina cu tine
Momentul acela în care ai lipsit pentru totdeauna din privirea mea
care este ca soarele
Ești, chiar și în cel mai întunecat moment al nopții
În prezența unei stele

Dragostea este un vis în ploaie
fereastra aceea nu a fost deschisă
Cântă o melodie magnifică dintr-o prezență
Asemenea culorii naturii pentru fiecare clipă.

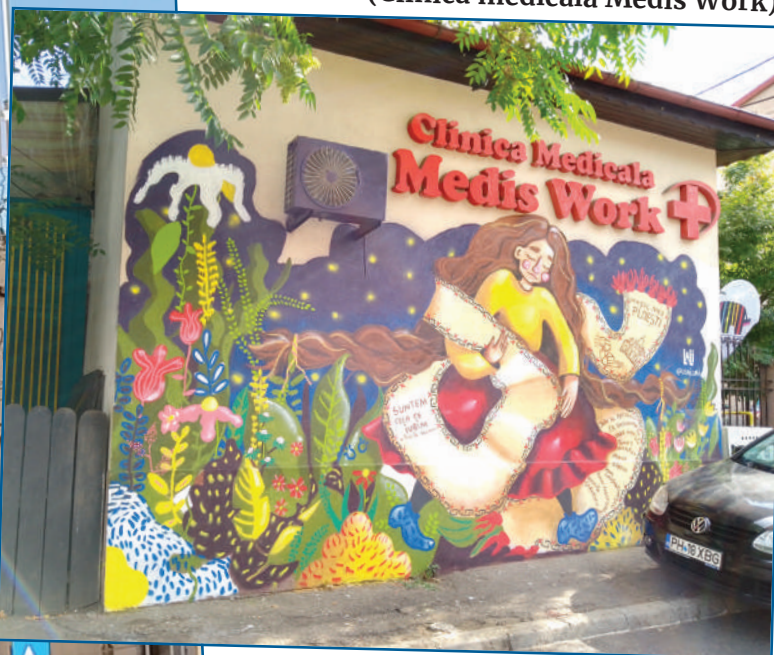
Artown Festival

NR. 17 (186) - SEPTEMBRIE 2022

Bogdan Cazacincu, str. Jurnalist Gabi Dobre nr. 1

Iulia Sandu, str. I. Al. Basarabescu nr. 2
(Clinica medicală Medis Work)

Lucian Sandu-Milea, Parking Cuza-Vodă

LOST OPTICS, Bdul Republicii 46 (clădirea Concert)

Artown Festival

NR. 17 (186) - SEPTEMBRIE 2022

Jiims, Moș Ploaie (Liceul Administrativ și de Servicii „Victor Slăvescu”)

Greta von Richthofen (Germania),
str. D. Bagdasar nr. 3

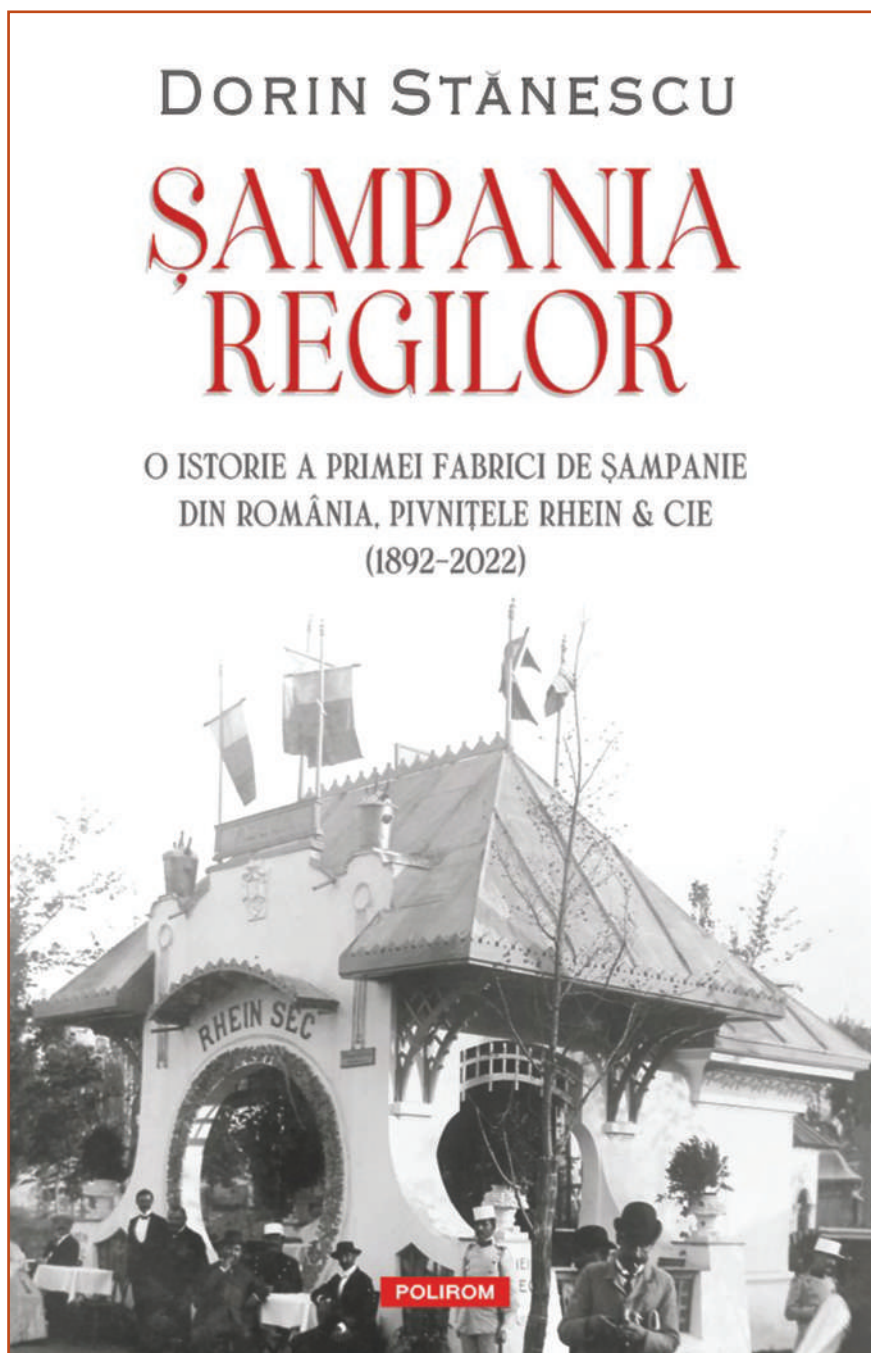
KSELEQQYNOYSHY, (Casele cu ochi
închiși), gang Parcul Nichita Stănescu

ȘAMPANIA REGILOR

O istorie a primei fabrici de șampanie din România,
Pivnițele Rhein & CIE

Editura Polirom, Iași, 2022, 280 p.

Doctor în istorie al Universității din București, bursier postdoctoral în cadrul programelor Europaeus (2011, Universitatea din București), Cendari (2015, Trinity College Dublin), autor și coautor al unor studii și lucrări de istorie precum „La garecommeespace des cérémonialspublics. Le cas de la gare de Ploiești de Roumanie” (*Revue d’histoire des chemins de fer*, 2014, Paris), *Republica de la Ploiești* (Editura Societății Culturale Ploiești-Mileniul III, 2016), *Marea Carte a Ploieștilor* (coord. Gh. Marinică, C. Trestioreanu, Editura Societății Culturale Ploiești-Mileniul III, vol. I-III, 2019), *România Mare votează. Alegerile parlamentare din 1919 „la firul ierbii”* (coord. Bogdan Murgescu, Andrei Florin Sora, Editura Polirom, 2019), **Dorin Stănescu** este colaboratorul nostru. A finalizat de curând o incursiune în modernitatea României din perspectiva regalității în cea mai recentă lucrare a sa, **o istorie a șampaniei românești**, din care a avut amabilitatea să ne ofere pentru acest număr de septembrie al **ATITUDINILOR** câteva pagini.

Inițiativa regelui Carol I de a dezvolta și moderniza România este și astăzi o lecție despre modul în care voința unui om, credința lui în valori și principii, capacitatea de a-i mobiliza și însufleți pe ceilalți prin

exemplul propriu pot genera transformări de substanță într-o țară.

A fost un drum lung, de 48 de ani, pe care regele Carol I a mers alături de poporul român și de-a lungul căruia, pe parcursul fiecărei zile, a

lucrat neobosit pentru modernizarea și progresul țării. Pe Valea Prahovei, la Sinaia, Bușteni și Azuga, regele a muncit stăruitor pentru a oferi prin exemplul personal dovada că și în România se poate reuși, că mioritica resemnare poate fi învinsă. Sub supravegherea sa, o industrie s-a ridicat de la un deceniu la altul în admirația tuturor. Pentru ca fabricile de la Azuga și Bușteni să se dezvolte și să aibă succes, Carol I și-a pus chezașie averea personală, dovedindu-și prin aceasta încrederea nestrămutată în progresul țării. Așa s-a născut marea industrie de la Azuga și Bușteni, care vreme de opt decenii a reprezentat un model pentru întreaga țară.

Regele Carol I a avut înțelepciunea de a se înconjura de sfinți buni și capacitatea de a-i inspira pe cei din jurul său. Așa se face că o mână de tineri sași brașoveni s-au dus în sălbăticia de la Azuga și au făcut pionierat, arătând că prin muncă stăruitoare natura, prejudecățile și mentalitățile pot fi depășite. Din rândul lor s-au remarcat frații Wilhelm, Ludwig și Heinrich Rhein, care, venind de la Brașov în vremea complicatului context al războiului vama dintre un stat mic și un imperiu, au riscat mult pariind pe România. Grație devotamentului lor, cultului pentru muncă și încurajărilor regelui Carol I, frații Rhein au reușit, singuri ori împreună cu alți acționari, să pună bazele unui mic imperiu industrial – o fabrică de postav, o fabrică de bere, o fabrică de mobilă, o fabrică de șampanie, o rețea de magazine și cârciumi, mai toate cu o lungă existență, prelungită până în zilele noastre.

Este frapant că oamenii aceștia stabiliți într-un cătun cu 20 de case au făcut ca la 1900 să se vorbească despre munca lor chiar și la Paris. Nu este o întâmplare faptul că la 1900, în cadrul Expoziției Universale, întreprinderile Rhein de la Azuga au fost medaliat pentru calitatea produselor lor. Despre calitatea produse-

lor vorbesc nu doar medaliile obținute de-a lungul timpului, ci și faptul că aceste produse erau cerute în afara țării.

În cadrul „imperiului” Rhein, un loc aparte l-a avut Fabrica de Șampanie Rhein Azuga, a cărei activitate complexă am prezentat-o caleidoscopic, din perspectivă economică, dar și din perspectiva istoriei culturale, reconstituind povestea a două generații ale familiei Rhein și, mai ales, modul în care șampania Rhein a fost receptată în societatea românească din prima jumătate a secolului XX.

Pivnițele Rhein&Cie ilustrează felul în care, la îndemnul regelui Carol I, a fost creată și încurajată industria națională a României moderne. Astfel, la Azuga a fost construită prima mare fabrică românească de șampanie, iar cel care i-a dat strălucire a fost Heinrich Rhein, urmat de cei trei fii ai săi. Numeroasele meda-

lii naționale și prestigioasele premii internaționale obținute la expoziții și târguri din Europa între anii 1905 și 1937 au demonstrat că sloganul publicitar care afirma că șampania Rhein este egala produselor franceze nu era o exagerare. Din acest motiv, șampania Rhein, o veritabilă șampanie a regilor României, căci legătura cu regalitatea s-a dovedit a fi una durabilă în timp, a fost cea mai iubită și cea mai populară șampanie produsă în România primei jumătăți a veacului trecut.

Jefuită și aproape distrusă în timpul Primului Război Mondial de către armata germană, fabrica de șampanie de la Azuga a fost refăcută și a strălucit și mai puternic, ocupând în continuare primul loc în industria de profil. Al Doilea Război Mondial și urmările sale nefaste au pus punct îndelungatei istorii a comunității germane de la Azuga. A doua generație a familiei Rhein a fost nevoită

să părăsească țara, iar firmele sale au trecut și ele printr-o schimbare majoră.

În 1948, odată cu naționalizarea, produsele Pivnițelor Rhein comercializate sub numele fondatorilor au dispărut de pe piață. S-a pus astfel capăt unui capitol al istoriei domeniului și al istoriei locale. Despre familia Rhein și șampania Rhein avea să se mai vorbească doar un deceniu în termenii propagandei: șampania burgheziei decadente, exploatatorii asociați cu familia regală ori cu Germania hitleristă. Apoi avea să se aștearnă tăcerea. Doar câteva documente stinghere, uitate prin arhive, mai păstrau amintirea gloriei de odinioară.

Pentru fostele Pivnițe Rhein de la Azuga începea un nou capitol, care avea să dureze patru decenii. După o perioadă de recul în urma răz-

boiului și a așezării economiei pe alte baze, fosta fabrică a lui Heinrich Rhein, la care fusese asociată regalitatea, avea să fie redenumită Secția de Șampanie Zarea și să producă cea mai populară șampanie a epocii 1960-1989, șampania Zarea.

În 1989, pentru Secția de Șampanie de la Azuga a început un lung proces de transformare, o tranziție la finalul căreia aceasta avea să supraviețuiască, fiind mai norocoasă decât alte întreprinderi ridicate în secolul al XIX-lea la Azuga.

În 1999, Vinalcool S.A, societatea din care făcea parte Secția de Șampanie de la Azuga, a fost privatizată, iar acest fapt a reprezentat o mare șansă. Un investitor englez, John Halewood (1948--2012), proprietarul companiei Halewood International înființată în 1978, a achiziționat pachetul majoritar de acțiuni de la

Vinalcool.

John Halewood conducea la acea vreme o companie cu 1.500 de angajați care activa în domeniul alcoolului în Marea Britanie și în străinătate, iar presa engleză îl numea „Mister Lambrini”, după o cunoscută băutură lansată de el. La Ploiești și Azuga, fosta societate Vinalcool ieșea din istorie după aproape o jumătate de veac de existență. Noua companie Cramele Halewood avea să ducă la alt nivel activitatea din domeniu.

În 2002, John Halewood a decis ca tradiția întreruptă de regimul comunist a Pivnițelor Rhein să fie reluată, iar acestea să și recapete numele și să fabrice produse pentru care erau celebre în trecut. Totodată, a înființat aici servicii de cazare și a început să organizeze tururi pentru vizitatori după modelul celor din Occident. Cartea de onoare a Pivnițelor Rhein ne istorisește și ea povestea ultimelor două decenii. Este o poveste despre respectul față de tradiții, față de muncă și mai ales față de clienți, de care atât fostul proprietar, cât și cel actual, Nawaf Salameh, dau dovadă în fiecare zi.

În 2006, spumantul Rhein Extra a fost relansat de către Cramele Halewood sub blazonul Casei Regale a României, care, la fel ca odinioară, le conferea titlul de furnizor al Curții Regale. Desfășurată pe 27 aprilie, ceremonia de la Azuga i-a avut ca participanți pe regele Mihai, regina Ana, principesa Margareta și principele Radu.

Vizita regelui Mihai a reprezentat un episod memorabil, despre care și astăzi se vorbește cu mândrie la Azuga. Pe lângă familia regală și membri ai corpului diplomatic acreditat în țara noastră, sași emigrați în Germania vin la Azuga pentru a regăsi atmosfera copilăriei ori pe cea din vremea bunicilor.

În 2018, Alexandrion Group, fondat în 1994 de către Nawaf Salameh, a achiziționat de la grupul Halewood operațiunile din România, intrând

Mircea Modreanu, Omagiu Geta Brătescu, Școala „George Emil Palade”

astfel și în domeniul producției și distribuției de vin. Atunci, ca și acum, Alexandrion Group era cel mai mare producător și distribuitor de băuturi spirtoase din România și avea în portofoliul său distilării cu tradiție, precum Saber de la Rădăuți, înființată în anul 1789, sau moderne, precum cea de la Bucov.

Demn de remarcat este că, din 2018, Alexandrion Group a intrat pe piața din Statele Unite, începând construirea unei distilării la New York, care va deveni operațională în anul 2023.

În 2018, după preluarea de către noul proprietar, Pivnițele Rhein&Cie Azuga au intrat într-o nouă etapă. Chiar dacă pandemia a stânjenit pentru o vreme activitatea, Alexandrion Group a conceput o strategie pentru evoluția Pivnițelor Rhein. În toamna anului 2021, în cadrul unei ceremonii, a fost lansat un nou concept, bazat pe onorarea îndelungatei și prestigioasei istorii a companiei și a valorilor pe care a fost fondată aceasta în 1892. Un loc aparte în cadrul strategiei îl ocupă și menținerea conexiunii cu Casa Regală a României, la 6 octombrie 2020 Alexandrion Group devenind furnizor oficial al Curții Regale pentru vinurile și spumantele Rhein.

Călătorul care ajunge la Azuga poate vedea urmele istoriei pe care am conturat-o în paginile acestei cărți. Orașelul de munte poartă urmele gloriei de altădată. Mare parte din fabricile fondate de familia Rhein au dispărut. Pe drumul spre pârtiile de schi se află un uriaș teren viran unde încă se pot vedea rămășițele fostei fabrici de bere. Lângă el, un alt perimetru, bine îngrijit, cu o poartă larg deschisă, semn al ospita-

Gabriel pe deal, pasaj cinema „Patria

lității, are o firmă atrăgătoare pe care scrie cu litere mari „Pivnițele Rhein&Cie”. Pe o alee flancată de brazi falnici care își împrăștie parfumul în aerul curat de munte se pătrunde în zona singurei fabrici a fraților Rhein care a supraviețuit. Clădirile în care sunt cazați turiștii, un restaurant și un muzeu al șampaniei de la Azuga încântă privirea. Gazdele primitoare le țin celor care vin aici o veritabilă lecție de istorie. Este un spectacol inedit, în timpul căruia vizitatorul se simte privilegiat și martor al unei experiențe unice. Aceasta a fost senzația mea când am

ajuns pentru prima dată în aceste locuri.

Turul ghidat al pivniței ilustrează povestea șampaniei românești, obținută prin metoda „champenoise”, iar exponatele din micul muzeu înfățișează istoria sa culturală. Lecția continuă în restaurantul pensiunii, unde o serie de fotografii expuse cu mândrie păstrează vie amintirea vizitelor familiei regale.

La loc de cinste se află înrămată o scrisoare a regelui Mihai trimisă în iunie 2006, în care le mulțumește gazdelor pentru clipele memorabile trăite aici:

„Regina și cu mine am petrecut o seară de neuitat împreună cu toți cei care au pus suflet pentru ca acest loc pitoresc să devină o mărturie a ceea ce a fost odată furnizorul Casei Regale. Este o mândrie pentru noi să vedem că cetățenii altor țări prețuiesc frumusețile și istoria țării noastre și ni se alătură în redescoperirea valorilor acestui neam. Vă felicit pentru ceea ce ați realizat în acest colț de Românie.”

Muzeul Brandurilor iese din spațiul septic al internetului și al mallului și vine în centrul orașului, pe strada Teatrului; inițiativă a jurnalistului Bogdan Stoica, colecția de logo-uri și afișe din alte vremuri decupează cu precizie perioada comunismului târziu pentru a prezenta, de-a lungul lunii august, o înfățișare a spațiului public din această epocă recentă.

„Stagiunea 70 a Filarmonicii Paul Constantinescu va fi una excepțională”

Interviu cu dirijorul Vlad Mateescu, managerul instituției

La Filarmonica „Paul Constantinescu” din Ploiești debutează, în această lună, o nouă stagiune. Una aniversară, cu numărul 70, exprimând o interesantă continuitate, începând cu 1952. Va urma, din 22 septembrie a.c., o nouă serie de concerte excepționale, când pe scena sălii „Ion Baci” sunt așteptate nume importante ale muzicii românești, dirijori de renume și soliști aplaudați pe marile scene naționale și internaționale.

Ne puteți oferi câteva detalii despre stagiunea care va începe în curând?

Stagiunea aniversară, cu numărul 70, va fi centrată pe un proiect foarte frumos, și anume „Integrala lucrărilor simfonice de Piotr Ilici Ceaikovsky”. Lucrările compozitorului rus vor fi interpretate de orchestra simfonică și soliști renumiți. În acest context, spectatorii noștri îl vor putea aplauda pe Carlo Torlontano, care aduce pe scena sălii „Ion Baci” un alphorn, un corn al Alpilor. Este un instrument muzical asemănător tulnicului românesc, răspândit în munții Alpi, și considerat simbolul național al Elveției. Aceasta nu este, însă, singura surpriză pe care Filarmonica ploieșteană o pregătește melomanilor. Vom organiza, în luna aprilie a anului viitor, Festivalul Internațional „Paul Constantinescu”. Timp de o săptămână, la Filarmonică se vor desfășura

masterclass-uri și vor avea loc recitaluri extraordinare, susținute de artiști tineri, unii aflați la începutul carierei. Tot anul viitor este programat să fie prezentată opera-rock *Meșterul Manole*, lucrarea „de căpătâi” a legendarului compozitor și basist român Josef (Ioji) Kappl.

Ce nume importante vor urca pe scena sălii „Ion Baci”?

Programul artistic va fi susținut de dirijori de prestigiu și de soliști de renume. Unii dintre ei au un palmares important, iar alții sunt la început de drum, un drum care cu siguranță va fi unul plin de succese. Radu Postăvaru, Tiberiu Oprea, Walter Hilgers, Alexandru Ilie, Vlad Vizireanu, Cristian Spătaru, Ovidiu Bălan sau Tiberiu Soare sunt doar câțiva dintre dirijorii pe care publicul îi va aplauda la Ploiești, alături de orchestra simfonică. Vom avea alături de noi, de asemenea, numeroși soliști excepționali precum Gabriel Croitoru, Liviu Prunaru, Remus Azoitei, Analia Selis, Filip Papa, Carlo Torlontano, Josu de Solaun și mulți, mulți alții. Și pentru că tot am atins capitolul soliști, mă

bucur să anunț încă o dată că începând din această toamnă am reușit cooptarea, ca solist concertist al orchestrei simfonice, a faimosului violonist de talie internațională Liviu Prunaru. El cântă pe o vioară Stradivarius denumită Pachoud, construită în 1694. Este concert-maestrul celui mai bine cotate ansamblu muzical din lume – Royal Concertgebouw din Amsterdam. Liviu Prunaru a concertat ca solist alături de orchestre renumite, ca Royal Philharmonic Orchestra, London Symphony Orchestra, Belgium National Orchestra, Westdeutsche Sinfonia, Athens Philharmonic Orchestra, Bari Symphony Orchestra, Orchestra Nationala Radio Bucuresti, Orchestra Mayo din Buenos Aires, Orchestra de Camera din Indianapolis, Meridian Symphony, Mississippi Symphony, Juilliard Symphony, Puchon Philharmonic Orchestra din Coreea și multe altele. În aceste apariții scenice a avut ocazia să colaboreze cu dirijori precum Lord Yehudi Menuhin, Yuri Simonov, Andrew Litton, Peter Braschkat, Georges Octors, Cristian Mandeal, Lukas Vis, Horia Andreescu, Mario Benzecry și Park Eun Seong.

Stagiunea de jazz va fi la fel de bogată ca până acum?

Bineînțeles! Am încheiat recent cu succes cea de-a cincea ediție „Jazz on the Rooftop”, desfășurată pe acoperișul Primăriei, unde i-am ascultat pe Blue Drops (Berti Barbera & Nicu Patoi), Luz del Mar (Marina Alexandra Arsene – voce, Cătălin Milea – saxofon, Alex Borșan – clape, Ciprian Pop – chitară, Ovidiu Cristian – tobe și Andrei Frîncu – contrabas), Ploiești Jazz Trio (Răzvan Cojanu – bas, Sorin Zlat – pian și Laurențiu Ștefan – tobe, feat. Cristian Soleanu – saxofon & Decebal Bădilă – bas), Toma Dimitriu Trio (Toma Dimitriu – pian, Thomas Delor – tobe și Răzvan Cojanu – bas), Luiza Zan & Jazzpar Trio și Funky Bastards (Cătălin Milea – saxofon, Liviu Negru – chitară, Danilo Riccardi – pian, Răzvan Cojanu – bas și Iulian Nicolau – tobe). Acum pregătim Ploiești Jazz Festival, unul dintre cele mai asteptate evenimente muzicale ale toamnei. Vom avea pe scena Filarmonicii noastre Orchestra Națională de Jazz a Franței, dar și multe nume importante ale acestui gen muzical: Romain Pilon, Joris Teepe, Don Braden & Owen Hart, Ashley Pezzotti, Benito Gonzalea Trio – Benito Gonzales, Jeff „Tain” Watts și Will Slater – Maria Joao & Mario Laghina în formula Maria João, Mário Laginha, Antonio Quintino și Alexandre Frazão și mulți alții. Până atunci îi invităm pe iubitorii acestui gen muzical la toate concertele de jazz pe care Filarmonica le organizează.

Ne așteptăm la o toamnă plină de evenimente...

Da... Am încheiat stagiunea estivală, când orchestrele Filarmonicii au performat pe esplanada Palatului Culturii din Ploiești, și am observat că oamenii au nevoie de cultură. Am văzut acolo mulți oameni frumoși, oameni luminoși, oameni care uitau pentru o perioadă de grijile zilnice și vibrau o dată cu muzica. Din cauza vremii nefavorabile am fost nevoiți să anulăm câteva evenimente, iar săptămânile următoare spectatorii veneau și își exprimau regretul că nu ne-au mai întâlnit. Este emoționat, iar asta ne motivează și mai mult.

Vom avea, în această iarnă, Balul Filarmonicii?

Da, Balul Filarmonicii este unul dintre manifestările de referință din viața culturală a urbei și așa va rămâne. Am ajuns la ediția a cincea și deja putem spune că a devenit o tradiție pentru Ploiești. Acest eveniment este mai frumos de la an de an și vă spun acest lucru în urma feed-back-ului primit de la participanți. Oamenii încep să se intereseze încă din vară despre când va avea loc Balul și dacă pot rezerva o masă. Feedbackul publicului este foarte important pentru noi...

Pentru că tot ați adus aminte de feedback, ce spun oamenii?

A fost întotdeauna pozitiv și mă bucură faptul că avem spectatori care vin de zeci de ani la concertele noastre. Avem abonați care stau, de 45 de ani, pe aceleași locuri. Sunt oameni care după fiecare concert vin și îmi mulțumesc pentru încă un concert memorabil. Poate par lipsit de modestie când vă spun aceste lucruri, dar să știți că e foarte important pentru noi. Chiar și după atâția ani, în momentul când se încheie o reprezentație și publicul aplaudă în picioare îmi vin lacrimi în ochi. Pentru că acolo este multă muncă, este un efort extraordinar, avem pe scenă unii dintre cei mai buni artiști... Nu este deloc ușor...

Ce alte evenimente aveți în plan?

Programul Filarmonicii este completat de concertele de folclor ale Orchestrei Populare „Flacăra Prahovei”, unde publicul îi va putea revedea și pe talentații dansatori ai Ansamblului de Dansuri „Doina Prahovei”, dar și de reprezentațiile celorlalte ansambluri ale instituției: Corul Filarmonicii, Cvartetul Chronos, Ploiești Brass Ensemble sau Ploiești Big Band Jazz Society. Va fi, fără doar și poate, o stagiune excepțională.

Ne așteptăm, așadar, foarte multe surprize...

Da, sunt foarte entuziasmat de stagiunea care începe. Poate și pentru că venim după vacanță, cu forțe proaspete. Pentru că această nerăbdare mă însoțește, recunosc, la fiecare început

de stagiune. Și avem planuri mari, pe care le-am gândit și aprofundat alături de colega mea, directorul adjunct al Filarmonicii, Georgiana Frîncu. N-aș vrea să închei înainte de a vă spune că unul dintre planurile acestea este dezvoltarea Virtual Concert Hall, platformă care a luat naștere înaintea lock-down-ului din pandemie, când trebuia să găsim soluția de a continua activitatea Filarmonicii. Iar acum ne este foarte de utilă, pentru că cei care nu pot participa fizic la concertele noastre, le pot urmări live. Și tot aici pot fi vizionate evenimentele noastre mai vechi. Nu voi intra în detalii tehnice, dar trebuie știut că Filarmonica „Paul Constantinescu” dispune de un studio de înregistrări cu aparatură de ultimă generație, ce asigură captarea fidelă, cât mai aproape de ceea ce se întâmplă și se poate auzi în sala de spectacole/spațiul amenajat pentru concerte și spectacole, care, împreună cu camere de filmat 4K și procesul de utilizare a unui fundal monocrom, „ecran verde” (chroma, pentru efecte speciale și decoruri), pot genera o gamă variată de evenimente cu muzică de orice gen, spectacole de teatru, de balet etc. organizate de Filarmonică, în parteneriat, sau de către alți producători/organizatori. Studioul cu ecran verde poate fi folosit chiar și în producția de film sau emisiuni TV. Să nu uităm că Filarmonica ploieșteană este singura instituție din România care a scos pe piață câteva materiale audio-video, în totalitate producție proprie, produse ce se ridică la standardele tehnice internaționale și relevă calitatea echipamentelor, a echipei implicate și experiența pe care aceasta o are în domeniu. Deocamdată, acestea se regăsesc la magazinul Filarmonicii, dar avem în vedere dezvoltarea unui platforme on-line care să permită achiziționarea lor de către toți cei interesați.

Vă dorim succes!

Mulțumim! Dumneavoastră, pentru că aduceți în atenția publicului noutățile din viața culturală prahoveană și spectatorilor noștri, pe care îi așteptăm cu bucurie să ne însoțească în viitoarea stagiune!

a consemnat
Iulia Alexandrescu

CUCERNICIILE VINOVATE

Ion Bogdan Lefter

Dincolo de ritualurile serviciilor de cult și de Sărbătorile din calendarele religioase, excesele publice ale cucerniciei sînt și ele forme de anacronism, de stagnare în stadii „pre-postmoderne” sau chiar de întoarcere în timp, în istoria civilizației. Nu e în discuție importanța credinței. Religiiile au istorii venerabile și ele joacă și-n lumea contemporană roluri știute, recunoscute, asumate.

Însă evoluția umanității a impus, din zorii modernității încoace, organizările comunitare laice. Acolo unde religiile ies din zona lor de acțiune rezonabilă și interferează cu funcționarea instituțională a societății proliferază obscurantismele care pot degenera în fanatism. Dacă se organizează și încearcă să intervină direct în gestionarea treburilor publice curente, crește pericolul „fundamentalismului”, al preluării puterii politice de către cler și al exercitării ei în conformitate cu dogma credinței locale majoritare, nu cu interesele comunitare.

Glose necesare:

Sigur că, atunci cînd vorbim despre acțiunea „rezonabilă” a religiilor în lumea de azi, apare o contradicție greu de gestionat între absolutismul lor și argumentația reflexivă și dubitativă a gândirii laice, raționale, contractuale. Fiecare „parte” respinge valoarea esențială a celeilalte: religiile nu acceptă relativizarea, dogma e indiscutabilă (deși, acolo unde e prea evident că scriptura propovăduiește lucruri prea flagrant depășite de vremuri, se mai fac și compromisuri, de obicei tacite, revizuirile asumate – vezi Conciliul Vatican II – fiind rarissime); în timp ce statul laic e o construcție de reguli pe baze argumentate, nu dictate, și mereu remodelate. Însă societățile moderne și-apoi cele postmoderne au găsit soluții negociate, legaliste, pînă la urmă consensuale sau cvasi-consensuale (ca să păstrez o do-

ză de relativism și aici, într-o ecuație în care intră și termenii absolutiști ai gândirii religioase).

Și: religiile însele participă la viața socială prin instituțiile sale, nu prin credința însăși, care e o chestiune de convingere intimă, asumată colectiv în cadrul serviciilor religioase, instituționalizate și ele. Iar liderii spirituali pretind că sînt desemnați direct de către Divinitate, însă își urmează – de fapt – carierele, urcă în ierarhii și fac „politică” elitelor clerului. Situație – și a lor – complicată!

Pe scurt, venind la tipologia cucerniciilor exhibate public, de la nivelul strict personal la cele colective:

- Primul abuz vinovat e cel al exhibărilor individuale de mare-credință-mare. Anonimii nu pot genera decît episoade pasagere de extaz în spațiul public, fără consecințe, gesturile stridente ale necunoscuților fiind imediat uitate. Dar există și persoane notorii care fac spectacol din asumarea de presupus-adînci convingeri religioase. Scriu articole în care și le mărturisesc. Dau interviuri. Apar în emisiuni de televiziune în care citează din Sfinții Părinți și relatează ce-au discutat cu confesorii lor, deși dogma așează spovedania sub pecetea tainei. Important pentru emitenții unor asemenea informații este să se știe cît sînt de credincioși, că se împărtășesc anumitor duhovnici (de obicei dintre preoții sau călugării-„vedete”, de oarecare faimă „mediatică”). Etalîndu-și smerenia, și-o contrazic pe loc. Credința profundă și-o știu singur. Dacă faci paradă de ea, te deconspiri ca persoană orgolioasă, cazii în păcatul trufiei, comiți mondenități, nu pioșenii.

- La următorul nivel stau exhibiționismele slujitorilor în afara ritualurilor din lăcașele de cult. Sînt oricînd gata să se prezinte cu patrafirele și cu candelile unde sînt chemați,

cînd nu generează chiar ei „evenimentele”. Iar politicienii, cu cît sînt mai rudimentari în gîndire sau/ și mai cinici în calculele lor manipulatorii, interesați să atragă și electoratul evlavios, cu atît sînt mai atenți ca nici o ceremonie laică să nu se țină fără binecuvîntare popească, fără slujbă de inaugurare, fără „sfințire”. Ce să înțeleagă de-aici omul obișnuit, mulțimea sau măcar partea ei mai temătoare? Că statul laic, care trebuie să fie un bun administrator cu viziune deschisă, novatoare, ar cam trebui să țină cont și de asentimentul Bisericii, nu?!

- Un epifenomen: răspîndirea în ultimii ani a gesturilor formal-cucernice. Nu e cazul – ba chiar ține de ridicol – ca pasagerii unui autobuz sau ai unui tramvai să-și tot facă cruci (expresie eufonic-acceptată de Ierarhie, adică de instituție...) de cîte ori tra-seul trece pe lîngă o biserică. Sau să ți se tot spună, la finalul conversațiilor sau oricînd, „Doamne-ajută!”. Credința e una, dar ca să performăm profesional și social, prin merite proprii, nu ca urmare a deciziilor divine, e nevoie de mobilizare rațională, de inițiativă, de analiză pătrunzătoare și de acțiune pragmatică.

- Cît despre preluarea efectivă a puterii politice de către Biserica locală: unde se întîmplă, e prăpăd! Regimuri „fundamentaliste”, dictaturi religioase bazate pe „fundamentele” cultului care preia controlul asupra statului. Cartea sfîntă substituie sistemul constituțional. Veche fiind, din vremuri pre-iluministe, ea ignoră descoperirile științifice ale epocilor recente și impun și penalizarea crudă a necredincioșilor: execuții publice prin spînzurare, decapitare, lapidare. Oroare!

Ace de penalizare pentru toată tipologia!

Despre recentul atac „fundamentalist” asupra lui Salman Rushdie – data viitoare.

AZI ÎN NORMANDIA, MÂINE LA PARIS

Mihai Ioachimescu

Trebuie să fii răuvoitor să nu observi că, în Ploiesti, ca și în întreaga țară, există o generație tânără, care bate serios la ușa marilor performanțe. Personaje ca înotatorul David Popovici, care a uimit întreg mapamondul cu reușitele sale, ne dau speranța că la Olimpiada de la Paris (din 2024) nu vom merge să facem doar turism. Articolul de față vine să întărească cele spuse mai sus, dar și să vă facă cunoscute numele tinerilor sportivi ploieșteni și performanțele lor.

Evenimentul sportiv central al verii l-a reprezentat Gimnaziada Europeană, care s-a desfășurat în Franța, în regiunea Normandia. Dintr-un total de 35 de delegații, România a ocupat un onorant loc 9, cu un total de 33 medalii (4 Aur, 7 Argint, 22 Bronz). Ploieștiul a avut un aport notabil, CSS Ploiești trimițând, la loturile naționale, 8 sportivi și 3 antrenori. Cum este normal, îi voi menționa pe cei trei antrenori: Liliana Băescu (gimnastică ritmică), Loredana Munteanu și Robert Munteanu (ambii antrenori la baschet 3 x 3). Cei 8 tineri ploieșteni care au participat la baschet 3 x 3 sunt Daria Iordăchescu, Karina Munteanu, Daria Tănase, George Angelian și Robert Pătraru, iar la gimnastică Sabina Enache și la judo Vanessa Tolea și Rareș Arsenie. La zestrea de medalii a României au pus umărul și

sportivii ploieșteni. La judo am obținut un argint (Rareș Arsenie, la categoria 90 kg), dar și un bronz (Vanessa Tolea, la categoria 57 kg). Tot în puncte au terminat și gimnasta Sabina Enache (locul 6 în finala de la cerc), precum și fetele de la baschet (3 x 3) care s-au clasat tot pe locul 6.

Festivitatea de premiere a tinerilor sportivi s-a desfășurat, la București, într-o „citadelă” a culturii românești, și anume Biblioteca Centrală Universitară Carol I. Nu pot să trec peste data de naștere a acestei venerabile instituții, care datează din perioada 1891-1895.

Ministrul Educației, Sorin Mihai Câmpeanu, a premiat în aula bibliotecii pe cei care ne-au reprezentat, cu cinste și onoare, la această Olimpiada

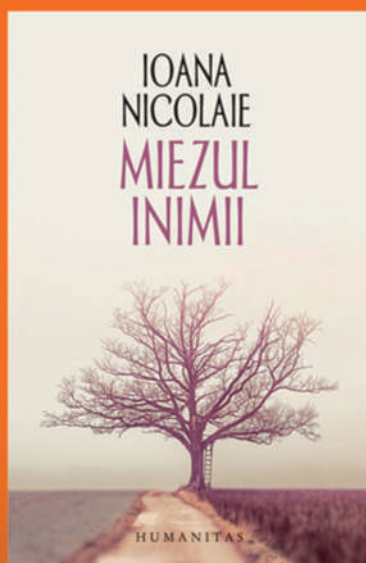
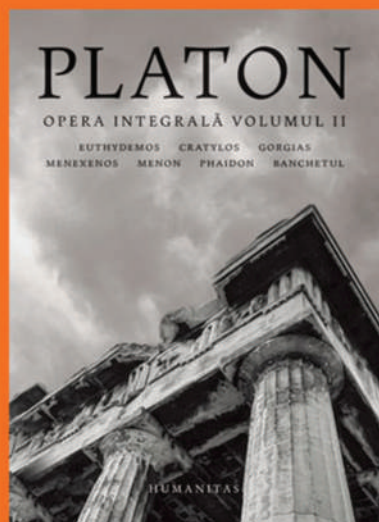
a Tinerilor Sportivi. Au fost premiați cu diplome de excelență performențierii care au reușit să se claseze între locurile 1-6 și cu diplome de participare ceilalți sportivi care au concurat în Normandia.

Ce bine ar fi ca tot pe tărâm francez, în 2024, la Olimpiada de la Paris, unii dintre acești atleți să urce pe podiumul de premiere. Momentul unic în care Deșteaptă-te române se aude la ceremonia de premiere, dar și în toată lumea, face ca toate lacrimile și suferințele (de la istovitoarele antrenamente) să sece pentru totdeauna. Doamna Tamara Costache, medaliata cu aur la Campionatul Mondial de Înot de la Madrid din 1986, este poate cea mai îndreptățită să vă povestească despre acest sentiment.

Noutăți

HUMANITAS

Prima ediție a festivalului de artă murală din Ploiești te invită, între 5 și 14 august, să iei parte la evenimentul care pune Ploieștii pe harta culturală a României. Avem pregătiți 1,800 de metri pătrați de pereți care vor fi acoperiți cu 27 de picturi murale realizate de 27 artiști din România, Italia, Finlanda, Ucraina, Peru, Germania și Republica Moldova.

EVENIMENTE CONEXE

8 august 2022

19:00 - Utopia Band - Alternative Rock Concert. Locație: Altea Garden Ploiești

9 august 2022

10:00 - Ana Maria Stroe - Ceramic painting workshop. Locație: Str. I. A. Basarabescu nr. 2
- Smaranda Găbudeanu & Simona Bociu Contemporary dance performance. Locație: Str. I. A. Basarabescu, nr. 2
- Gabriela Eftimie & team - Dance representation. Locație: Str. I. A. Basarabescu, nr. 2
- Sara Radu - Harp Moment. Locație: Str. I. A. Basarabescu nr. 2

10 august 2022

10:00 - Ana Maria Stroe - Ceramic painting workshop. Locație: Clădire Contec, Bdul. Republicii nr. 46
11:15 - Sara Radu - Harp Moment. Locație: Clădire Contec, Bdul. Republicii nr. 46
11:30 - Gabriela Eftimie & team - Dance representation. Locație: Clădire Contec, Bdul. Republicii nr. 46

11 august 2022

10:00 - Emilian - Live poetry. Locație: Jurnalist Gabi Dobre nr. 1
10:20 - Miruna Lazar - Live poetry. Locație: Jurnalist Gabi Dobre nr. 1
10:45 - Sara Radu - Harp moment. Locație: Jurnalist Gabi Dobre nr. 1

20:00 - Victor Dorobanțu - Live magic moment. Locație: Jurnalist Gabi Dobre nr. 1
- Gabriela Eftimie & team - Dance representation. Locație: Jurnalist Gabi Dobre nr. 1

12 august 2022

19:00 - Miruna Lazar - Live poetry. Locație: Piața Nichita Stănescu
20:00 - Gabriela Eftimie & Team - Dance representation. Locație: Piața Nichita Stănescu
20:30 - Victor Dorobanțu - Close up magic. Locație: Piața Nichita Stănescu

13 august 2022

17:00 - Simzlana Cadar - Painting Performance. Locație: Sala Doroftei Str. Teleajăn, nr. 1
17:30 - Sara Radu - Harp Moment. Locație: Sala Doroftei Str. Teleajăn, nr. 1
18:00 - Gabriela Eftimie & team - Dance representation. Locație: Sala Doroftei Str. Teleajăn, nr. 1
18:20 - Teatrul Improbabil - Silent theatre. Locație: Sala Doroftei Str. Teleajăn, nr. 1
21:00 - Adi & Dani - Live Modular Performance. Locație: Sala Doroftei Str. Teleajăn, nr. 1

14 august 2022

16:00 - Gabriela Eftimie & team - Dance representation. Locație: Sala Doroftei, Str. Teleajăn nr. 1
18:00 - Teatrul Improbabil - Silent theatre. Locație: Sala Doroftei Str. Teleajăn, nr. 1
21:00 - Adi & Dani - Live Modular Performance. Locație: Sala Doroftei Str. Teleajăn, nr. 1

27 DE MURALE ÎN 18 LOCAȚII

1. Școala N.lorga (Str. Minerva 4)
2. Școala G. E. Palade (Aleea Iezerului)
3. Școala I.A. Bassarabescu (Aleea Strunga 2)
4. Sala Sport C.N.A.I.C. (Str. Vasile Lupu)
5. Blvd. Emil Zola 4 (zona Dr.Max)
6. Str. Vlad Țepeș 21B
7. Str. Gheorghe Grigore Cantacuzino 30
8. Str. Mărășești 12 (Gang Cinema Patria)
9. Parcul Nichita Stănescu (ganguri)
10. Str. Jurnalist Gabi Dobre 1
11. Str. Dr. Dumitru Bagdazar 3
12. Str. I.A. Basarabescu 2 (Medis Work)
13. Str. Radu Stanian 1
14. Str. Milcov 1 (Sala Leonard Doroftei)
15. Liceul Victor Slăvescu
16. Str. Bobâlna 143
17. Blvd. Republicii 46
18. Str. Cuza Vodă (Parcare)

1. Dmitri Potapov (Republica Moldova) / Aku Aalto (Finlanda) / Kerocu
2. Mircea Modreanu
3. Patrizio Anastasi (Italia) / Pulsar Sinaps
4. Wanda Hutira
5. Alexandra Lincu / Mateo Sabatino
6. Normski (Ucraina)
7. Monks (Peru)
8. Pisica Pătrată / Otto Constantin / Gabi pe deal / meri the zu
9. Jiims / Cuserul
10. Bogdan Cazacincu
11. Greta von Richthofen (Germania)
12. Iulia Sandu
13. Irina Mocanu
14. Robert OBERT
15. KSELEQOQYNQYSHY / Tatiana Dumitrana
16. Passtrada
17. LOST OPTICS
18. Lucian Sandu Milea